

DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORJUM OKRĘGU SZKOLNEGO WILEŃSKIEGO

Wilno, dnia 1 lipca 1932 r.

Redakcja i Administracja:

Wilno, Wolana 10. Kuratorjum Okr. Szk. Wil. Konto P. K. O. Nr. 30.466

T R E Ś Ć:

CZĘŚĆ URZĘDOWA.

Pozycja:	str.
77. Ustawa o ustroju szkolnictwa	203
78. Ustawa o prywatnych szkołach oraz zakładach naukowych i wychowawczych .	216
79. Rozporządzenie Rady Ministrów o państwowej pomocy lekarskiej dla funkcyjnarjuszów państwowych, sędziów i prokuratorów, członków ich rodzin, oraz emerytów	219
80. Okólnik Ministra W. R. i O. P. w sprawie terminów niedopuszczania do szkoły uczniów w przypadkach chorób zakaźnych oraz w sprawie zamykania szkół z powodu epidemji	225
81. Okólnik Ministerstwa W. R. i O. P. w sprawie zmian w planach godzin szkolnych dla siedmioklasowych i sześcioklasowych publicznych szkół powszechnych i dla gimnazjów państwowych na r. szk. 1932/33	230
82. Zarządzenie Kuratora O. S. W. w sprawie dzieci, pobierających naukę w zakładach prywatnych lub w domu	236
83. Okólnik Kuratora O. S. W. w sprawie kierowania dzieci ociemniałych do szkoły specjalnej Nr. 4 w Wilnie	239
84. Okólnik Ministerstwa W. R. i O. P. w sprawie działalności organizacji i towarzystw pozaszkolnych wśród młodzieży szkolnej	239
85. Okólnik Ministerstwa W. R. i O. P. w sprawie ograniczenia w wydawaniu ulgowych paszportów zagranicznych	240

Pozycja	str.
86. Okólnik Ministerstwa W. R. i O. P. w sprawie zbiorowych wycieczek szkolnych w pasie turystycznym polsko-czeskosłowackim	242
87. Postanowienie Ministerstwa W. R. i O. P. w sprawie normalizacji zeszytów szkolnych	243
88. Okólnik Kuratora O. S. W. w sprawie modlitwy w szkołach przed nauką i po nauce	243
89. Okólnik Kuratora O. S. W. w sprawie kart indywidualnych	244
90. Okólnik Kuratora O. S. W. w sprawie uregulowania spraw personalnych w szkołach prywatnych Okręgu Wileńskiego	247
91. Okólnik Kuratora O. S. W. w sprawie organizacji pracy obywatelskiej młodzieży p. n. „Straż Przednia”	248
92. Okólnik Kuratora O. S. W. w sprawie publikacji sprawozdawczych	248
93. Okólnik Ministerstwa W. R. i O. P. w sprawie zmiany ustawy o opłatach stemplowych	249
94. Okólnik Ministerstwa W. R. i O. P. o wykładni ustawy o opłatach stemplowych	254
95. Komunikaty	255
96. Konkursy	257
97. Ruch służbowy	257

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA.

Podręczniki	259
Nowe pismo dydaktyczne	259
Ze Związku Teatrów Ludowych	259
W sprawie monografii Ignacego Łukasiewicza	260

Część urzędowa.

77.

U S T A W A

z dnia 11 marca 1932 r.

o ustroju szkolnictwa.

(Przedruk z Dz. U. R. P. z dnia 7.V.1932 Nr. 38 poz. 389).

WSTĘP.

Ustawa niniejsza wprowadza takie zasady ustroju szkolnictwa, które mają Państwu ułatwić organizację wychowania i kształcenia ogółu na świadomych swych obowiązków i twórczych obywateli Rzeczypospolitej, obywatelom tym—zapewnić jak najwyższe wyrobienie religijne, moralne, umysłowe i fizyczne oraz jak najlepsze przygotowanie do życia, zdolniejszym zaś i dzielniejszym jednostkom ze wszelkich środowisk umożliwić osiągnięcie najwyższych szczebli naukowego i zawodowego wykształcenia.

POSTANOWIENIA OGÓLNE.

Art. 1. (1) Szkoły i zakłady naukowe i wychowawcze, utrzymywane wyłącznie przez Państwo, noszą nazwę szkół (zakładów) państwowych.

(2) Szkoły (zakłady), utrzymywane przez państwo wspólnie z samorządem terytorjalnym lub gospodarczym na mocy osobnych ustaw, noszą nazwę szkół (zakładów) publicznych.

(3) Wszystkie inne szkoły (zakłady) noszą nazwę szkół (zakładów) prywatnych.

Art. 2. (1) Podstawę organizacyjną i programową ustroju szkolnictwa stanowi siedmioletnia szkoła powszechna najwyżej zorganizowana (III stopnia). Programy będą tak ułożone, aby umożliwiały młodzieży, odpowiednio uzdolnionej, przejście ze szkół jednych typów do drugich oraz ze szkół niższych stopni do wyższych.

(2) Organizację wszelkich typów szkolnictwa z wyjątkiem, przewidzianym w art. 51 ust. 2, czas trwania nauki, programy oraz warunki przejścia z jednych szkół do drugich określa Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego. Programy przedmiotów zawodowych w szkołach zawodowych ustala Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego po wysłuchaniu opinii ministrów zainteresowanych w zakresie ich ustawowo określonej właściwości.

Art. 3. Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może dla celów doświadczalnych zakładać poszczególne szkoły, oparte na odmiennych zasadach organizacyjnych niż zasady, określone w niniejszej ustawie.

POSTANOWIENIA SZCZEGÓŁOWE.

I. Przedszkola.

Art. 4. Dla dzieci w wieku od 3 lat ukończonych do czasu rozpoczęcia obowiązku szkolnego organizuje się przedszkola, które mają na celu wychowanie fizyczne i psychiczne przez stworzenie odpowiednich ku temu warunków.

II. Szkolnictwo powszechne.

Art. 5. Nauka w zakresie szkoły powszechnej jest obowiązkowa.

Art. 6. (1) Obowiązek szkolny trwa dla każdego dziecka lat siedem.

(2) Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może na pewnych obszarach lub w poszczególnych miejscowościach przedłużyć czas trwania obowiązku szkolnego do lat ośmiu; może również skrócić go do lat sześciu, o ile to będzie konieczne ze względu na warunki organizacji szkolnictwa powszechnego na tych terenach.

(3) O ile w ciągu trwania obowiązku szkolnego dziecko nie ukończy nauki w zakresie szkoły powszechnej, obowiązek szkolny może być dla niego przedłużony o rok.

Art. 7. (1) Obowiązek szkolny zaczyna się z początkiem roku szkolnego w tym roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy siedem lat życia.

(2) Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może na pewnych obszarach lub w poszczególnych miejscowościach opóźnić lub przyspieszyć rozpoczęcie obowiązku szkolnego o jeden rok; przyspieszenie obowiązku szkolnego nie może dotyczyć dzieci, które przed rozpoczęciem roku szkolnego nie ukończą sześciu lat życia.

(3) Obowiązek szkolny może być odraczany dla dzieci, opóźnionych w rozwoju fizycznym lub umysłowym, oraz dla tych, które z powodu warunków komunikacyjnych mają utrudniony dostęp do szkoły. Szczegółowe normy ustala rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

(4) Mogą być przyjmowane do publicznych szkół powszechnych w miarę wolnych miejsc dzieci, które nie podlegają jeszcze obowiązkowi szkolnemu, a ukończyły sześć lat życia, jeżeli wykazą odpowiedni rozwój fizyczny i umysłowy.

Art. 8. Czas trwania obowiązku szkolnego dzieci anormalnych określa Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego. Dzieci te mogą być zwolnione od obowiązku szkolnego, o ile niema zorganizowanej dla nich szkoły specjalnej (art. 13).

Art. 9. Obowiązek szkolny wypełnia się przez pobieranie nauki: a) w publicznej szkole powszechnej, b) w innej szkole, c) w domu. Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego określa warunki, na których nauka w innej szkole lub w domu uznana będzie za wypełnienie obowiązku szkolnego, oraz ustala rygory w stosunku do uchylających się wogóle od tego obowiązku.

Art. 10. (1) Szkoła powszechna obejmuje zasadniczo siedmioletni kurs nauki.

(2) W razie przedłużenia, względnie skrócenia, czasu trwania obowiązku szkolnego (art. 6 ust. 2) czas trwania nauki szkolnej ulega stosownej zmianie.

Art. 11. (1) Szkoła powszechna ma za zadanie dać na poziomie odpowiadającym wiekowi i rozwojowi dziecka, potrzebne ogółowi obywateli jednolite podstawy wychowania i wykształcenia ogólnego oraz przygotowanie społeczno-obywatelskie z uwzględnieniem potrzeb życia gospodarczego.

(2) W programie szkoły powszechnej rozróżnia się trzy szczeble: szczebel pierwszy obejmuje elementarny zakres wykształcenia ogólnego, szczebel drugi jest rozszerzeniem i pogłębieniem szczebla pierwszego, szczebel trzeci ma nadto przysposobić młodzież pod względem społeczno-obywatelskim i gospodarczym. Zagadnienia kulturalno-gospodarcze środowiska, w którym szkoła się znajduje, winny być uwzględniane w materiale naukowym wszystkich trzech szczebli.

Art. 12. (1) Pod względem organizacyjnym rozróżnia się szkoły powszechne trzech stopni. Szkołą stopnia I-go jest szkoła, która realizuje pierwszy szczebel programowy wraz z najważniejszymi składnikami programowymi szczebla drugiego i trzeciego; szkoła stopnia II-go realizuje pierwszy i drugi szczebel programowy wraz z najważniejszymi składnikami programowymi szczebla trzeciego; szkoła stopnia III-go realizuje wszystkie trzy szczeble programowe w pełnym zakresie.

2) Szkoła powszechna III-go stopnia realizuje pierwszy szczebel programowy w czterech pierwszych latach nauki, drugi szczebel programowy w piątym i szóstym roku nauki, trzeci szczebel programowy w siódmym, względnie—w ośmioletniej szkole—w siódmym i ósmym roku nauki.

Art. 13. Wychowanie i kształcenie dzieci anormalnych odbywa się w zakładach i szkołach powszechnych specjalnych, względnie w oddziałach specjalnych.

Art. 14. Publiczne szkolnictwo powszechne będzie tak zorganizowane, ażeby obywatele mieli możliwość kształcenia dzieci w szkołach możliwie najwyższego stopnia. Zasady ułożenia planu sieci szkolnej i sposób jego realizacji określa rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

III. Doksztalcanie.

Art. 15. (1) Młodzież, która wypełni obowiązek szkolny, a nie uczęszcza do żadnej szkoły, podlega do 18 roku życia włącznie obowiązkowemu doksztalcaniu.

(2) Zadaniem doksztalcania jest pogłębienie indywidualnego i społeczno-obywatelskiego wychowania młodzieży oraz rozszerzenia ogólnego wykształcenia w dostosowaniu do potrzeb życia gospodarczego i zawodów, w których młodzież pracuje.

(3) Doksztalcanie odbywa się bądź w szkołach i na kursach doksztalcających ogólnych, bądź w szkołach doksztalcających zawodowych. (art. 26).

Art. 16. (1) Od obowiązkowego doksztalcania zwolnieni są ci, którzy po wypełnieniu obowiązku szkolnego ukończą co najmniej dwuletnią naukę w szkole, uznanej przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego za wystarczającą.

(2) Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zwalnia od obowiązkowego doksztalcania młodzież, dla której niema zorganizowanej ani odpowiedniej szkoły doksztalcającej zawodowej, ani ogólnej, ani odpowiednich kursów doksztalcających.

(3) Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego ustala rygory w stosunku do uchylających się od tego obowiązku.

Art. 17. Młodzież w wieku powyżej lat 18 oraz dorośli będą mogli pogłębiać i rozszerzać swoje wykształcenie — w szkołach i na kursach doksztalcających oraz przy pomocy innych instytucji oświaty pozaszkolnej według zasad, jakie ustala rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 18. W wypadkach w których zdobycie wykształcenia poza szkołą jest możliwe, odpowiednio zorganizowany przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego system egzaminów pozwoli na uzyskanie takich uprawnień, jakie zapewniają świadectwa odpowiednich szkół.

IV. Szkolnictwo średnie ogólnokształcące.

Art. 19. Szkoła średnia ogólnokształcąca ma za zadanie dać młodzieży podstawy pełnego rozwoju kulturalnego, przygotować ją do czynnego udziału w życiu zorganizowanego w ramach państwowych społeczeństwa oraz przygotować ją do studiów w szkołach wyższych.

Art. 20. (1) Szkoła średnia ogólnokształcąca jest sześcioletnia i składa się z czteroletniego gimnazjum i dwuletniego liceum.

(2) Obok szkół, obejmujących gimnazjum i liceum, mogą być tworzone szkoły, obejmujące tylko gimnazjum lub tylko liceum.

Art. 21. Gimnazjum jest pod względem programowym w zasadzie jednolite i obejmuje naukę języka łacińskiego. Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może jednak tworzyć gimnazja bez nauki języka łacińskiego.

(2) Program gimnazjum opiera się na drugim szczeblu programowym szkoły powszechnej i uwzględnia obok wykształcenia ogólnego praktyczne potrzeby życia.

Art. 22. (1) Liceum różniczuje się pod względem programowym na wydziały, których podstawę dydaktyczną stanowią odpowiednio dobrane grupy przedmiotów.

(2) Program liceum opiera się na programie gimnazjum i daje teoretyczno-naukowe przygotowanie do studiów w szkołach wyższych.

Art. 23. Do pierwszej klasy gimnazjum przyjmuje się kandydatów, którzy ukończyli co najmniej lat 12,—do liceum kandydatów, którzy ukończyli co najmniej lat 16. Górną granicę wieku kandydatów ustala Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

V. Szkolnictwo zawodowe.

Art. 24. Szkolnictwo zawodowe ma za zadanie przygotować wykwalifikowanych zawodowo pracowników dla życia gospodarczego przez teoretyczne i praktyczne kształcenie zawodowe z uwzględnieniem potrzebnego zakresu wykształcenia ogólnego oraz przez wychowanie społeczno-obywatelskie.

Art. 25. (1) Szkolnictwo zawodowe obejmuje szkoły i kursy zawodowe.

(2) Szkoły zawodowe dzielą się na szkoły:

- a) dokształcające,
- b) typu zasadniczego,
- c) przysposobienia zawodowego.

Art. 26. (1) Szkoły dokształcające zawodowe dają młodzieży, pracującej zawodowo, która wypełniła obowiązek szkolny i podlega obowiązkowemu dokształcaniu (art. 15 i 16), niezbędne wiadomości zawodowe teoretyczne i pogłębienie wykształcenia praktycznego, otrzymywanego w warsztacie pracy zarobkowej.

(2) Program szkół dokształcających zawodowych, oparty bądź na pierwszym, bądź na drugim szczeblu programowym szkoły powszechnej, rozłożony jest zasadniczo na trzy lata. Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może zależnie od potrzeb zawodu skrócić lub przedłużyć czas ten o rok.

Art. 27. (1) Szkoły zawodowe typu zasadniczego dają przygotowanie zawodowe teoretyczne i praktyczne i dzielą się na szkoły stopnia:

- a) niższego,
- b) gimnazjalnego,
- c) licealnego.

(2) Niezależnie od tych szkół organizowane są szkoły mistrzów i szkoły nadzorców.

Art. 28. Szkoły zawodowe stopnia niższego mają charakter wybitnie praktyczny, program ich opiera się na pierwszym szczeblu programowym szkoły powszechnej i jest rozłożony zależnie od zawodu na 2 do 3 lat. Na pierwszy rok nauczania przyjmuje się zależnie od zawodu kandydatów, którzy w danym roku kalendarzowym kończą co najmniej 13 lub 14 lat życia.

Art. 29. (1) Szkoły zawodowe stopnia gimnazjalnego dają obok przygotowania praktycznego przygotowanie zawodowe teoretyczne oraz uwzględniają w potrzebnym zakresie wykształcenie ogólne.

(2) Program ich opiera się na drugim lub trzecim szczeblu programowym szkoły powszechnej i zależnie od zawodu jest rozłożony na dwa do czterech lat. Dolną granicę wieku przyjmowania kandydatów, która nie może schodzić poniżej lat 13, określa Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 30. W miarę możliwości będą tworzone kursy, na których odpowiednio uzdolnieni absolwenci różnych stopni szkół zawodowych, pragnących przejść do szkół wyższych stopni, będą mogli uzupełnić swe wykształcenie.

Art. 31. Szkoły zawodowe stopnia licealnego dają, oprócz przygotowania praktycznego, głębsze przygotowanie zawodowe teoretyczne oraz uwzględniają w odpowiednim zakresie wykształcenie ogólne. Program ich opiera się na programie gimnazjum ogólnokształcącego, zależnie zaś od zawodu jest rozłożony na 2 do 3-ich lat. Na pierwszy rok nauczania przyjmuje się kandydatów, którzy w danym roku kalendarzowym kończą co najmniej 16 lat życia.

Art. 32. Szkoły mistrzów i szkoły nadzorców są przeznaczone dla wykwalifikowanych rzemieślników i pracowników przemysłowych lub technicznych i dają rozszerzenie wiedzy zawodowej. Przyjmuje się do nich osoby, które złożyły egzamin czeladniczy lub posiadają inne przygotowanie, uznane przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego za wystarczające, oraz odbyły następnie 3-letnią praktykę zawodową.

Art. 33. Szkoły przysposobienia zawodowego są przeznaczone dla absolwentów wszystkich szkół wszelkich stopni i dają elementy wiedzy zawodowej dla wprowadzenia w zawód. Szkoły te są roczne.

Art. 34. (1) Dolna granica wieku przyjęcia do szkół zawodowych stopnia niższego i gimnazjalnego może być dla poszczególnych kandydatów obniżona o rok, jeżeli wynosi nie mniej niż 14 lat.

(2) Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego ustala górną granicę wieku przyjmowania kandydatów do wszelkich szkół zawodowych typu zasadniczego.

(3) Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego po wysłuchaniu opinii ministrów, zainteresowanych w zakresie ich ustawowo określonej właściwości, może w drodze rozporządzenia uzależnić przyjęcie kandydatów do poszczególnych szkół typu zasadniczego oraz szkół przysposobienia zawodowego od odbycia uprzedniej praktyki zawodowej. Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego po wysłuchaniu opinii ministrów, zainteresowanych w zakresie ich ustawowo określonej właściwości, może w drodze rozporządzenia również uzależnić wydanie świadectwa ukończenia tych szkół od odbycia praktyki zawodowej pozaszkolnej.

Art. 35. Kursy zawodowe przeznaczone są dla osób, specjalizujących się w pewnych działach danego zawodu. Czas trwania kursów zależy jest od potrzeb danej specjalności.

VI. Kształcenie kandydatów na nauczycieli.

Art. 36. Kształcenie kandydatów na nauczycieli ma na celu przygotowanie pracowników, posiadających potrzebną do spełniania zawodu nauczycielskiego wiedzę, oraz przygotowanie pedagogiczne i społeczno-obywatelskie.

A. Wychowawczynie przedszkoli.

Art. 37. (1) Kształcenie kandydatek na wychowawczynie przedszkoli odbywa się:

- a) w 4-letnich seminarjach dla wychowawczyń przedszkoli,
- b) w 2-letnich liceach dla wychowawczyń przedszkoli.

(2) Na pierwszy rok nauczania seminarjum przyjmuje się kandydatki, które w danym roku kalendarzowym kończą co najmniej lat 13,— na pierwszy rok liceum kandydatki, które ukończyły co najmniej lat 16. Górną granicę wieku kandydatek określa Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 38. (1) Program seminarjum dla wychowawczyń przedszkoli opiera się na drugim szczeblu programowym szkoły powszechnej, program liceum opiera się na programie gimnazjum.

(2) Program seminarjum i liceum obejmuje wykształcenie ogólne, przygotowanie społeczno-obywatelskie i pedagogiczne oraz praktykę pedagogiczną.

Art. 39. Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego określa czas trwania i organizację praktyki pedagogicznej uczniów seminarjów i liceów dla wychowawczyń przedszkoli; praktyka ta odbywa się w przedszkolach, istniejących z reguły przy tych zakładach, i w innych przedszkolach.

B. Nauczyciele szkół powszechnych.

Art. 40. (1) Kształcenie kandydatów na nauczycieli szkół powszechnych odbywa się:

- a) w 3-letnich liceach pedagogicznych,
- b) w 2-letnich pedagogjach.

(2) Na pierwszy rok nauczania liceum pedagogicznego przyjmuje się kandydatów, którzy ukończyli co najmniej lat 16,—na pierwszy rok pedagogjum kandydatów, którzy ukończyli co najmniej 18 lat. Górną granicę wieku kandydatów określa Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 41. (1) Program liceum pedagogicznego opiera się na programie gimnazjum, program pedagogjum na programie liceum ogólnokształcącego.

(2) Program liceum pedagogicznego i pedagogjum obejmuje wykształcenie ogólne, przygotowanie społeczno-obywatelskie, wykształcenie pedagogiczne oraz praktykę pedagogiczną.

(3) Program pedagogjum uwzględnia nadto specjalizację w zakresie obranych grup przedmiotów.

Art. 42. Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego określa czas trwania i organizację praktyki pedagogicznej uczniów tych zakładów; praktyka ta odbywa się w szkołach powszechnych, istniejących z reguły przy tych zakładach (szkoły ćwiczeń) i w innych publicznych szkołach powszechnych, względnie posiadających prawo publiczności.

Art. 43. Dla umożliwienia młodzieży zamiejscowej uczenia się w liceach pedagogicznych i pedagogjach, będą przy tych zakładach z reguły organizowane internaty.

Art. 44. Przygotowanie nauczycieli szkół powszechnych do nauczania w szkołach specjalnych odbywa się w zakładach i na kursach rocznych lub dwuletnich.

C. Nauczyciele szkół średnich ogólnokształcących, seminarjów i liceów dla wychowawczyń przedszkoli, liceów pedagogicznych i pedagogjów.

Art. 45. (1) Przygotowanie nauczycieli szkół średnich ogólnokształcących, seminarjów i liceów dla wychowawczyń przedszkoli, liceów pe-

dagogicznych i pedagogów obejmuje wykształcenie w zakresie obranej dziedziny wiedzy (umiejętności), przygotowanie społeczno-obywatelskie, wykształcenie pedagogiczne oraz praktykę pedagogiczną.

(2) Kształcenie w zakresie obranej dziedziny wiedzy (umiejętności) odbywa się w szkołach wyższych na zasadach, jakie określa rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego po zasięgnięciu opinii Rad Wydziałowych szkół akademickich. W razie braku odpowiednich szkół wyższych, kształcenie odbywa się w sposób, określony przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

(3) Po ukończeniu kształcenia w zakresie obranej dziedziny wiedzy odbywa się kształcenie pedagogiczne na kursach pedagogicznych co najmniej rocznych, przyczem dla kandydatów na nauczycieli przedmiotów pedagogicznych czas ten może być skrócony. Kursy pedagogiczne mogą być organizowane przy szkołach wyższych lub oddzielnie.

(4) Przygotowanie społeczno-obywatelskie odbywa się bądź na studjum, przewidzianem w art. 53, bądź na kursach pedagogicznych.

(5) Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego określa czas trwania i organizację praktyki pedagogicznej. Praktyka ta odbywa się w szkołach, wymienionych w ustępie pierwszym, bądź związanych z kursami pedagogicznymi (ust. 3), bądź niezwiązanych.

D. Nauczyciele szkół zawodowych.

Art. 46. (1) Przygotowanie nauczycieli przedmiotów zawodowych oraz prowadzących praktyczną naukę zawodu nauczycieli i instruktorów obejmuje wykształcenie zawodowe i praktykę zawodową, przygotowanie społeczno-obywatelskie, wykształcenie pedagogiczne i praktykę pedagogiczną.

(2) Kształcenie zawodowe kandydatów na nauczycieli przedmiotów zawodowych odbywa się:

- a) dla szkół dokształcających zawodowych i szkół zawodowych stopnia niższego — w odpowiednich szkołach zawodowych stopnia licealnego;
- b) dla szkół zawodowych stopnia gimnazjalnego i licealnego — w szkołach wyższych, na zasadach, jakie określają rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, wydane po wysłuchaniu opinii zainteresowanych ministrów;
- c) jeżeli chodzi o zawody, dla których nie ma szkół stopnia licealnego (pkt. a) lub szkół wyższych (pkt. b), — w sposób, oznaczony przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, po wysłuchaniu opinii zainteresowanych ministrów.

(3) Kształcenie zawodowe kandydatów na nauczycieli, prowadzących naukę praktyczną zawodu w szkołach dokształcających zawodowych oraz w szkołach zawodowych stopnia niższego, gimnazjalnego i licealnego, odbywa się w zakładach, oznaczonych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, po wysłuchaniu opinii zainteresowanych ministrów.

(4) Kształcenie zawodowe kandydatów na instruktorów odbywa się:

- a) w szkołach zawodowych stopnia gimnazjalnego;
- b) w szkołach mistrzów lub w szkołach nadzorców.

(5) Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego po wysłuchaniu opinii zainteresowanych ministrów określa czas trwania i organizację praktyki zawodowej zarówno dla kandydatów na nauczycieli przedmiotów zawodowych, jak również dla kandydatów na nauczycieli i instruktorów, prowadzących praktyczną naukę zawodu.

(6) Przygotowanie społeczno-obywatelskie kandydatów na nauczycieli i instruktorów odbywa się bądź na studjum, przewidzianem w art. 53, bądź na kursach pedagogicznych.

(7) Kształcenie pedagogiczne kandydatów na nauczycieli i instruktorów odbywa się na kursach pedagogicznych, przyczem dla kandydatów, kształconych w szkołach mistrzów lub w szkołach nadzorców, będą z kursami pedagogicznymi połączone kursy uzupełniające wykształcenie ogólne.

(8) Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego określa czas trwania i organizację praktyki pedagogicznej.

Art. 47. (1) Kształcenie kandydatów na nauczycieli przedmiotów pomocniczych, ściśle związanych z zawodem, odbywa się według zasad, wskazanych w art. 46 dla kandydatów na nauczycieli przedmiotów zawodowych, przyczem jednak zależnie od decyzji Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego praktyka zawodowa może nie być wymagana.

(2) Kształcenie tych kandydatów może się odbywać również w sposób, przepisany dla kształcenia kandydatów na nauczycieli tych samych przedmiotów w szkołach ogólnokształcących, a mianowicie:

- a) dla szkół zawodowych stopnia niższego i dla szkół dokształcających zawodowych — w sposób, określony w art. 40—42;
- b) dla szkół zawodowych stopnia gimnazjalnego i licealnego — w sposób, określony w art. 45.

(3) Kandydaci, wymienieni w ustępie drugim, kształcą się nadto dodatkowo na specjalnych kursach, wprowadzających w zagadnienia szkolnictwa zawodowego.

Art. 48. Kształcenie kandydatów na nauczycieli przedmiotów pomocniczych, nie związanych bezpośrednio z zawodem, odbywa się w sposób, przewidziany w art. 47 ust. 2 i 3.

Art. 49. Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego określa, który ze sposobów kształcenia, wymienionych w art. 46 i 47, odnosi się do kształcenia kandydatów na nauczycieli i instruktorów szkół przysposobienia zawodowego, szkół mistrzów i szkół nadzorców.

E. Dalsze kształcenie nauczycieli czynnych.

Art. 50. Dla wychowawczyń przedszkoli oraz dla nauczycieli czynnych w szkołach powszechnych, średnich ogólnokształcących, w szkołach zawodowych, seminarjach i liceach dla wychowawczyń przedszkoli, liceach pedagogicznych i pedagogach oraz dla instruktorów czynnych w szkołach zawodowych będą organizowane celem umożliwienia dalszego kształcenia się osobne zakłady i kursy.

VII. Szkoły wyższe.

Art. 51. (1) Szkoły wyższe dzielą się na akademickie i nieakademickie.

(2) Organizację szkół akademickich określa osobna ustawa ze zmianami, wynikającymi z postanowień art. 52 i 53 niniejszej ustawy.

(3) Organizację szkół nieakademickich określają statuty, zatwierdzone przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 52. (1) W szkołach wyższych studjować mogą w charakterze studentów zwyczajnych absolwenci liceów ogólnokształcących, liceów dla wychowawczyń przedszkoli i liceów pedagogicznych, oraz szkół zawodowych stopnia licealnego, którzy wykazali się świadectwem kwalifikującym do studjów w szkołach wyższych, jako też osoby, które uzyskały także świadectwa na podstawie egzaminu.

(2) Nadto studjować mogą w charakterze studentów zwyczajnych osoby, które nie odpowiadają powyższemu warunkowi, a uzyskały zezwolenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego na podstawie jednomyślnie przyjętego i przez Radę Wydziału umotywowanego wniosku.

(3) Rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego po zasięgnięciu opinii Rad Wydziałowych szkół akademickich wskażą, do jakich szkół wyższych i na jakie wydziały dają wstęp świadectwa, wymienione w ustępie pierwszym, oraz określą potrzebne egzaminy uzupełniające celem uzyskania wstępu do innych szkół wyższych, względnie na inne wydziały.

(4) O ile zajdzie potrzeba ściślejszego doboru kandydatów do szkół wyższych z pośród osób, posiadających warunki, wymienione w ustępie pierwszym, Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Pu-

blicznego po zasięgnięciu opinii Rad Wydziałowych szkół akademickich określa sposób postępowania.

Art. 53. (1) Dla studentów szkół wyższych będzie zorganizowane studjum w zakresie obrony technicznej Państwa i nauki obywatelstwa oraz sprawności fizycznej.

(2) Studjum to będzie tworzone bądź przy szkołach wyższych, bądź oddzielnie na zasadach, jakie ustala rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Postanowienia przejściowe.

Art. 54. (1) Organizacja szkolnictwa, przewidziana w niniejszej ustawie, wprowadzona będzie w życie w odniesieniu do szkół powszechnych, średnich ogólnokształcących, zawodowych, seminarjów dla wychowawczyń przedszkoli, liceów pedagogicznych i pedagogjów najdalej w ciągu sześciu lat od dnia wejścia w życie ustawy.

(2) Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego określa w drodze rozporządzenia sposób przekształcenia, względnie likwidacji szkół, nie odpowiadających ustrojowi, wprowadzonemu niniejszą ustawą; likwidacja, względnie przekształcenie takich szkół, winna być zakończona najdalej w przeciągu 6 lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy przy uwzględnieniu przepisu art. 55.

(3) W istniejących w chwili wejścia w życie ustawy niniejszej seminarjach nauczycielskich wstrzymuje się przyjmowanie kandydatów na pierwszy kurs.

Art. 55. (1) Przy wprowadzeniu ustroju szkolnictwa, przewidzianego w niniejszej ustawie, należy zapewnić młodzieży uczęszczającej do szkół możliwość dokończenia nauki w odpowiednich szkołach w takim okresie czasu, jaki w chwili przyjęcia ucznia był przewidziany dla danych szkół, jako normalny czas trwania nauki.

(2) Świadectwa, uzyskane w okresie przejściowym, zachowują takie uprawnienia, jakie dawały przed wejściem w życie ustawy.

Art. 56. Niezależnie od uprawnień nadanych Ministrowi w poszczególnych artykułach niniejszej ustawy, Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego ma prawo wydawać w drodze rozporządzeń przepisy wykonawcze, uzgadniające i przejściowe, które okażą się niezbędne dla wprowadzenia w życie nowego ustroju szkolnictwa i zastosowania do niego dotychczasowych przepisów ustawowych.

Postanowienia końcowe.

Art. 57. Wszędzie tam, gdzie ustawa niniejsza nadaje uprawnienia Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, wchodzi w jego

uprawnienia inni ministrowie w stosunku do szkolnictwa, podlegającego ich kompetencji na mocy osobnych ustaw. Uprawnienia te ministrowie wykonywują w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 58. (1) Postanowienia ustawy niniejszej nie dotyczą szkół artystycznych; ustrój ich określa rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

(2) Ustawa niniejsza nie dotyczy szkół, organizowanych dla celów wojskowych, bezpieczeństwa publicznego, straży granicznej, oraz szkół rolniczych, podlegających kompetencji Ministra Rolnictwa, i szkolnictwa zawodowo-sanitarnego, podlegającego kompetencji Ministra Spraw Wewnętrznych.

Art. 59. Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego oraz innym ministrom we właściwym każdemu z nich zakresie działania w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 60. (1) Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem 1 lipca 1932 r.

(2) Przepisy niniejszej ustawy, o ile dotyczą szkolnictwa ogólnokształcącego oraz zawodowego wszelkich typów i stopni, nie obowiązują na obszarze województwa śląskiego.

(3) Z chwilą wejścia w życie niniejszej ustawy i w miarę reorganizowania szkolnictwa według jej brzmienia tracą równocześnie na podstawie rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego moc obowiązującą wszelkie sprzeczne z nią przepisy ustawowe, między innymi: część druga zdania pierwszego (zaczynająca się po myślniku) i zdanie drugie art. 2, oraz zdanie drugie ustępu pierwszego art. 85 ustawy z dnia 13 lipca 1920 r. o szkołach akademickich (Dz. U. R. P. Nr. 72, poz. 494) w brzmieniu, nadanem jej ustawą z dnia 16 lipca 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 2 z r. 1925 poz. 10).

(4) W wypadkach, w których przewidziano wydanie rozporządzeń przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, przepisy dotychczasowe zachowują moc obowiązującą w charakterze rozporządzeń, do czasu zastąpienia ich nowymi rozporządzeniami.

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki*

Prezes Rady Ministrów: *A. Prystor*

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:

J. Jędrzejewicz

Minister Spraw wewnętrznych: *Bronisław Pieracki*

Kierownik Ministerstwa Spraw Wojskowych: *Fabrycy*

Minister Rolnictwa: *Sew. Ludkiewicz*.

U S T A W A

11 marca 1932 r.

o prywatnych szkołach oraz zakładach naukowych i wychowawczych.

(Przedruk z Dz. U. R. P. z dnia 20.IV.1932 Nr. 33 poz. 343).

Art. 1. Opiekę i nadzór nad prywatnymi szkołami, zakładami naukowymi i wychowawczymi sprawuje Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, który może przekazać swe uprawnienia podległym władzom szkolnym.

Art. 2. (1) Obywatel polski może założyć szkołę (zakład) pod warunkiem:

- 1) przedłożenia statutu szkoły, ustalającego ustrój wewnętrzny szkoły, język nauczania i program, nazwę oraz stosunek właściciela(ki) do dyrektora(ki), kierownika(czki) i nauczycieli(ek); rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego określi wymagania, jakim odpowiadać winien statut,
- 2) zapewnienia szkole odpowiedniego lokalu i wyposażenia w urządzenia i pomoce naukowe,
- 3) wykazania, że środki utrzymania szkoły będą wystarczające,
- 4) przedłożenia pisemnego stwierdzenia właściwych władz państwowych, że ubiegający się o nie zachowywał się nienagannie pod względem moralności oraz w stosunku do Państwa.

(2) Orzeczenie oznaczonej przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego władzy szkolnej stwierdza, czy powyższe warunki zostały spełnione.

(3) Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w wyjątkowych przypadkach może zezwolić na założenie szkoły osobie, nie posiadającej obywatelstwa polskiego.

(4) Po uzyskaniu orzeczenia, stwierdzającego spełnienie powyższych warunków, założyciel(ka) może szkołę otworzyć. O ile w ciągu 3 miesięcy od chwili wniesienia podania założyciel(ka) nie otrzyma odpowiedzi ma prawo szkołę otworzyć.

(5) O terminie otwarcia szkoły winien(na) założyciel(ka) zawiadomić władzę szkolną nie później niż na dwa tygodnie przed rozpoczęciem nauki.

Art. 3. (1) Orzeczenie, stwierdzające wypełnienie warunków, wymaganych do założenia szkoły, traci moc, jeżeli w ciągu roku od jego wydania szkoła nie zostanie otwarta lub jeżeli władza szkolna orzeknie, iż właściciel(ka) przestał(a) czynić zadość jednemu z warunków, określonych w art. 2.

(2) Prawa, wynikające z uzyskania orzeczenia, o którym mowa w art. 2, mogą być odstąpione osobie trzeciej tylko za zgodą władzy która je wydała.

Art. 4. (1) Szkoła może być zamknięta przez sprawującą nadzór władzę szkolną, jeżeli orzeczeniem tej władzy zostanie stwierdzone, że:

- a) szkoła była nieczynna przez 3 miesiące bez usprawiedliwionej przyczyny,
- b) poziom naukowy lub wychowawczy szkoły w ciągu 3 lat ostatnich jest niewystarczający,
- c) szkoła nie przestrzega obowiązujących przepisów lub postanowień statutu szkoły,
- d) nauczanie lub wychowanie młodzieży odbywa się w duchu nielojalnym dla Państwa względnie szkoła nie przeciwdziała skutecznie szkodliwym pod względem wychowawczym wpływom na młodzież.

(2) Przed wydaniem orzeczenia, zamykającego szkołę, sprawująca nadzór władza szkolna winna dać możliwość kierownictwu szkoły udzielenia wyjaśnień w terminie, przez władzę szkolną określonym.

Art. 5. (1) O zamierzonym zwinięciu szkoły winien(na) właściciel(ka) uprzedzić władzę szkolną na 3 miesiące naprzód. Zwinięcie szkoły w ciągu roku szkolnego nastąpić może jedynie za zgodą władzy szkolnej.

(2) W razie zwinięcia lub zamknięcia szkoły akta szkolne wraz z pieczęciami złożone być winny do oznaczonej przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego władzy szkolnej.

Art. 6. (1) Dyrektorem(ka) kierownikiem(czką) lub nauczycielem(ka) szkoły może być tylko nieskazitelný obywatel polski, posiadający przepisane kwalifikacje zawodowe do nauczania.

(2) Dyrektora(kę), kierownika(czkę) zatwierdza władza szkolna.

(3) Władza szkolna może zażądać od kandydata(ki) na dyrektora(kę) kierownika(czkę) lub nauczyciela(kę) pisemnego stwierdzenia właściwych władz państwowych, że zachowywał(ła) się nienagannie pod względem moralności oraz w stosunku do Państwa.

(4) Władza szkolna może w danej szkole odmówić zatwierdzenia dyrektora(ki), kierownika(czki) lub nie dopuścić nauczyciela(ki) do nauczania, jeżeli uzna, że tego wymagają względy pedagogiczne.

(5) Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może w wyjątkowych przypadkach zwolnić kandydata(kę) na dyrektora(kę) kierownika(czkę) lub nauczyciela(kę) od wymogu posiadania obywatelstwa polskiego.

Art. 7. (1) Władza szkolna może zażądać usunięcia dyrektora(ki) kierownika(czki) lub nauczyciela(ki), jeżeli uzna, że ten (ta):

- a) wywiera na młodzież szkodliwy wpływ pod względem wychowawczym,

- b) nie przestrzega obowiązujących przepisów i postanowień statutu szkoły,
- c) winien(na) jest rażącego zaniedbania obowiązków dyrektora(ki), kierownika(czki) lub nauczyciela(ki),

(2) Władza szkolna może w przypadkach, przewidzianych w ust. 1, zawiesić dyrektora(kę) kierownika(czkę) lub nauczyciela(kę) w czynnościach.

Art. 8. Szkoły (zakłady) prywatne, zorganizowane na wzór szkół (zakładów) państwowych (publicznych), oraz szkoły (zakłady) prywatne, nie zorganizowane na wzór państwowych (publicznych), a uznane przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego za eksperymentalne, mogą uzyskiwać uprawnienia szkół (zakładów) państwowych (publicznych) na warunkach, określonych rozporządzeniem Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 9. Szkoły prywatne, uznane przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego za eksperymentalne, będą otoczone szczególną opieką władz szkolnych.

Art. 10. (1) Ustawa niniejsza nie dotyczy prywatnych szkół akademickich oraz szkół rolniczych, podległych kompetencji Ministra Rolnictwa, i szkolnictwa zawodowego—sanitarnego, podlegającego kompetencji Ministra Spraw Wewnętrznych. Warunki, pod jakimi mogą być otwierane i prowadzone wymienione szkoły i kursy zawodowo-sanitarne, oraz uprawnienia osób, które je ukończyły, określa, o ile niema w tym zakresie przepisów ustawowych, Minister Spraw Wewnętrznych w drodze rozporządzenia w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

(2) Rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, wydane w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych, ustali warunki zakładania i utrzymywania przez związki komunalne szkół, zakładów naukowych lub wychowawczych i statut oraz stosunki służbowe nauczycieli(ek), dyrektorów(ek) tych szkół (zakładów). Takież rozporządzenie wyda Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu w stosunku do szkół zawodowych, utrzymywanych przez izby przemysłowo-handlowe i rzemieślnicze oraz korporacje przemysłowe i rzemieślnicze.

Art. 11. Przepisy ustawy niniejszej mają analogiczne zastosowanie do szkół (zakładów naukowych i wychowawczych), zakładanych, względnie utrzymywanych przez zarejestrowane stowarzyszenia i fundacje, przy czym nie odnosi się do nich postanowienie pkt. 4 art. 2.

Art. 12. (1) Rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego ustali sposób i termin uzyskania przez szkoły, istniejące w dniu wejścia w życie tej ustawy, orzeczeń, stwierdzających spełnienie tych warunków, przewidzianych w art. 2, przy uwzględnieniu postanowień art. 11.

(2) Szkoły, które nie będą czyniły zadość wymogom tego rozporządzenia, ulegną zamknięciu w terminie, oznaczonym przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 13. Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, Ministrowi Spraw Wewnętrznych oraz Ministrowi Przemysłu i Handlu we właściwym każdemu z nich zakresie działania.

Art. 14. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia i obowiązuje na obszarze Rzeczypospolitej z wyjątkiem województwa śląskiego. Równocześnie tracą moc wszystkie przepisy, wydane w sprawach, uregulowanych ustawą niniejszą.

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki*

Prezes Rady Ministrów: w z. *Wł. Zawadzki*

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publ.: *J. Jędrzejewicz*

Minister Spraw Wewnętrznych: *Bronisław Pieracki*

Minister Przemysłu i Handlu: *Zarzycki*

79.

ROZPORZĄDZENIE

Rady Ministrów

z dnia 22 marca 1932 r.

o państwowej pomocy lekarskiej dla funkcjonarjuszów państwowych, sędziów i prokuratorów, członków ich rodzin, oraz emerytów.

(Przedruk z Dz. U. R. P. z dnia 31-III. 1932. Nr. 27 poz. 254).

Na podstawie art. 10 ustawy z dnia 9 października 1923 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych i wojska (Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 924), art. 6 ustawy z dnia 5 grudnia 1923 r. o uposażeniu sędziów w sądownictwie powszechnem i administracyjnem oraz prokuratorów (Dz. U. R. P. Nr. 134, poz. 1107), oraz art. 43 ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r. o zaopatrzeniu emerytalnem funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych (Dz. U. R. P. z 1931 r. Nr. 42, poz. 380) zarządza się co następuje:

§ 1. Państwowa pomoc lekarska przysługuje:

1) funkcjonarjuszom państwowym, wyszczególnionym w art. 1 ustawy z dnia 9 października 1923 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych i wojska (Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 924), tak mianowanym na

stałe, jak i do odwołania (prowizorycznym), jak również przeniesionym w stan nieczynny, względnie w stan rozporządzalności, z wyjątkiem funkcjonariuszów państwowych, podlegających Ministrowi Komunikacji;

- 2) sędziom, prokuratorom i asesorom sądowym;
- 3) praktykantom w służbie administracyjnej, oraz aplikantom sądowym;
- 4) nauczycielom, instruktorom i praktykantom publicznych ludowych szkół rolniczych, pozostającym na etacie Państwa;
- 5) emerytowanym funkcjonariuszom państwowym polskim, przeniesionym w stan spoczynku z powodu trwałej niezdolności do służby, przekroczonego wieku lub uzyskania prawa do pełnego uposażenia emerytalnego, tudzież tym emerytom, którzy zostali zwolnieni ze służby państwowej na innej zasadzie, ale w chwili zwolnienia mieli nabyte prawo do pełnego uposażenia emerytalnego, albo przekroczyli 60 lat życia, bądź też istniała co do nich podstawa w formie orzeczenia lekarskiego do przeniesienia w stan spoczynku z powodu trwałej niezdolności do służby; wyłączeni są od pomocy lekarskiej emeryci, którzy otrzymują uposażenie emerytalne z tytułu służby w charakterze funkcjonariuszów państwowych, podległych Ministrowi Komunikacji, a nadto emeryci, którzy z tytułu swego zatrudnienia podlegają obowiązkowi ubezpieczenia na wypadek choroby w myśl obowiązujących przepisów, oraz emeryci, którzy przebywają w zakładach leczniczych dla umysłowo chorych w myśl art. 42 ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r. o zaopatrzeniu emerytalnem funkcjonariuszów państwowych i zawodowych wojskowych (Dz. U. R. P. z 1931 r. Nr. 42, poz. 380);

6) członkom rodzin funkcjonariuszów państwowych, wymienionych w p. 1), 2), 3) i 4), a mianowicie:

- a) żonie, poza przypadkami, gdy pobiera uposażenie lub zaopatrzenie z instytucji państwowej, albo gdy jest sądownie separowana, a na mężu nie ciąży obowiązek alimentacji;
- b) mężowi zupełnie niezdolnemu do zarobkowania, na którego żona pobiera dodatek ekonomiczny;
- c) dzieciom ślubnym i uprawnionym, tudzież pasierbom do ukończenia lat 18, oraz tym dzieciom i pasierbom po ukończeniu lat 18, na które właściwa władza przyznała prawo pobierania dodatku ekonomicznego;

wyłączeni są ci członkowie rodziny, którzy podlegają obowiązkowi ubezpieczenia na wypadek choroby w myśl obowiązujących przepisów.

Funkcjonariusze państwowi (ust. 1 p. 1, 2, 3, 4), którzy korzystają z bezpłatnego urlopu tracą prawo do państwowej pomocy lekarskiej na czas trwania tego urlopu; na ten okres czasu tracą również prawo do korzystania z państwowej pomocy lekarskiej członkowie ich rodzin.

§ 2. Państwowa pomoc lekarska obejmuje:

1) poradę lekarską wraz z zapisaniem recepty;

2) pomoc lekarską, do której należą najniezbędniejsze zabiegi chirurgiczne, zabiegi w zakresie chorób gardła, nosa, uszu, oczu, zabiegi ginekologiczne, chirurgiczno-akuszerskie, zabiegi w zakresie chorób skórnych i wenerycznych, oraz pomoc położniczą;

3) leczenie w szpitalach;

4) prześwietlanie promieniami Roentgena, niezbędne dla celów diagnostycznych przed dokonaniem zabiegu chirurgicznego, i naświetlania promieniami Roentgena w przypadkach, wymagających nieodzownie tego leczenia, oraz naświetlanie lampą kwarcową;

5) odnośnie do osób, wymienionych w § 1 ust. 1 p. 1)–5), kąpiele i zabiegi balneoterapeutyczne za pół ceny w państwowych zakładach zdrojowych.

§ 3. Pomocy lekarskiej udzielają lekarze (położne), umówieni w tym celu przez wojewódzką władzę administracji ogólnej.

§ 4. Pomoc lekarska jest udzielana na podstawie „karty porady”, którą chory otrzymuje za opłatą manipulacyjną w wysokości 50 groszy, uiszczaną znaczkiem stemplowym.

Osobom wymienionym w § 1 ust. 1, p. 1, 2, 3, 4 i 6, wydaje kartę porady władza służbowa funkcjonariusza po stwierdzeniu, że danej osobie przysługuje prawo korzystania z państwowej pomocy lekarskiej. Osobom powyższym jeżeli przebywają poza siedzibą urzędowania funkcjonariusza i nie mogą się zaopatrzyć w kartę porady u władzy służbowej oraz emerytom, wymienionym w § 1 ust. 1 p. 5, wydaje kartę porady właściwa dla miejsca ich przebywania powiatowa władza administracji ogólnej po wykazaniu uprawnienia danej osoby do korzystania z państwowej pomocy lekarskiej.

W przypadkach wymagających śpiesznej pomocy lekarskiej pomoc ta musi być udzielona nawet bez przedstawienia karty porady, którą jednak należy doręczyć lekarzowi najpóźniej w ciągu dni trzech.

Na żądanie lekarza chory winien przedstawić dowód, stwierdzający tożsamość osoby chorego.

„Karta porady” jest ważna do końca tego miesiąca, w którym została wydana.

§ 5. Porady lekarskie udzielane bywają w miejscu wyznaczonym, w pewnych zgóry oznaczonych godzinach; jedynie obłożnie chorych odwiedza lekarz w ich mieszkaniu. Pomoc winna być udzielona zasadniczo w dniu wezwania, a w wypadkach ciężkich bezzwłocznie.

W przypadkach nagłych (np. krwotoki, złamania, otrucia i t. p.) o ile przybycie lekarza umówionego jest niemożliwe, można wezwać lekarza prywatnego. Koszty w tym wypadku (jedynie za pierwszą wizytę)

ponosi Skarb Państwa według taryfy, przyjętej dla miejscowych lekarzy, po sprawdzeniu rachunku przez wojewódzką władzę administracji ogólnej.

W razie koniecznej potrzeby mogą lekarze umówieni kierować chorych do lekarza-specjalisty (umówionego); do lekarza specjalisty zamiejscowego (umówionego) może kierować tylko lekarz powiatowy.

§ 6. Naświetlania lampą kwarcową mogą być stosowane tylko na podstawie polecenia lekarza powiatowego oraz mogą się odbywać jedynie w szpitalach lub ośrodkach zdrowia w okresie od dnia 15 września do dnia 15 maja; jedynie w przypadkach gruźlicy chirurgicznej naświetlania lampą kwarcową mogą się odbywać przez cały rok.

Zezwoleń na leczenie promieniami Roentgena udziela na wniosek lekarza umówionego wojewódzka władza administracji ogólnej.

Za naświetlanie lampą kwarcową oraz za naświetlania i prześwietlania promieniami Roentgena Skarb Państwa opłaca 50% taksy, ustanowionej dla tychże zabiegów w szpitalach publicznych, 50% tej taksy płaci funkcjonariusz państwowy.

§ 7. Leczenie szpitalne osób, wymienionych w § 1, przeprowadza się:

a) w szpitalach publicznych (art. 5 i 6 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o zakładach leczniczych—Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 382),

b) w innych zakładach leczniczych, uznanych dla tego celu przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych.

Funkcjonariuszom państwowym, wymienionym w § 1 ust. 1 p. 1, 3 i 4, do X grupy uposażenia włącznie, sędziom i prokuratorom, asesorum sądowym oraz członkom rodzin tych osób przysługuje leczenie w szpitalu według klasy II, wszystkim innym funkcjonariuszom państwowym oraz członkom ich rodzin—według klasy III.

Emerytowani funkcjonariusze państwowi otrzymują leczenie w szpitalu według tej klasy, która przysługiwała im w chwili przeniesienia w stan spoczynku.

Za leczenie w szpitalu publicznym Skarb Państwa uiszcza 75% opłaty dziennej, obowiązującej w danym szpitalu.

Za leczenie w zakładzie leczniczym, wymienionym w ust. 1 pkt. b), Skarb Państwa uiszcza 75% kosztów, obliczonych wedle przeciętnej opłat dziennych, obowiązujących w szpitalach publicznych na obszarze tego województwa, w którego obrębie leczenie się odbyło. W przypadkach, gdy przeciętna opłata dzienna wyższa jest niż opłata dzienna, obowiązująca w danym zakładzie leczniczym,—Skarb Państwa uiszcza 75% opłaty dziennej tego zakładu.

Powyższe koszty leczenia Skarb Państwa ponosi z reguły tylko w przypadkach, gdy leczenie miało miejsce na podstawie „karty skierowania” (§ 8); w innych przypadkach może Minister Spraw Wewnętrznych w drodze wyjątku przyznać zwrot kosztów leczenia w szpitalu publicznym w wysokości, nieprzekraczającej 75% dziennej opłaty szpitalnej

w szpitalu tym obowiązującej, bądź w zakładzie leczniczym, wymienionym w ust. 1 p. b.—do wysokości w poprzednim ustępie ustalonej.

Wysokość przeciętnej opłat dziennych, przewidzianej w ustępach poprzednich, ustala wojewoda i ogłasza w Dzienniku Wojewódzkim.

§ 8. Umieszczenie chorego w szpitalu publicznym względnie w zakładzie leczniczym uznanym następuje na podstawie karty skierowania, którą na wniosek lekarza umówionego wydaje lekarz powiatowy:

- 1) w wypadkach choroby zakaźnej;
- 2) w razie potrzeby zabiegu lekarskiego, którego wykonanie w domu chorego powoduje wyższe koszty, aniżeli koszty leczenia w szpitalu;
- 3) o ile chory nie posiada w domu należytej opieki;
- 4) w przypadkach, kiedy opieka szpitalna jest niezbędna potrzebna.

W przypadku nagłym chory może być umieszczony w szpitalu bez karty skierowania, którą jednak należy doręczyć zarządowi szpitala w ciągu tygodnia. Konieczność umieszczenia w tym przypadku chorego stwierdza właściwy lekarz powiatowy na podstawie aktów szpitalnych.

§ 9. Leczenie szpitalne, określone w § 7 ust. 1, może trwać co do funkcjonariuszów państwowych, wymienionych w § 1 ust. 1 p. 1—5), najdłużej pół roku, co do członków ich rodzin — najdłużej trzy miesiące w ciągu roku kalendarzowego.

§ 10. Pomocy położniczej udziela się w mieszkaniu położnicy, bądź w zakładach leczniczych, wymienionych w § 7.

Pomocy położniczej w mieszkaniu udziela położna umówiona, opłacana przez Skarb Państwa; pozbawiona przysługuje zwrot udowodnionych wydatków, związanych z porodem (niezbędne leki, środki opatrunkowe i t. p.) do wysokości, nieprzekraczającej 25% przeciętnej opłaty dziennej, określonej w § 7—za dni 10.

W razie niemożności udzielenia pomocy położniczej przez położną umówioną, Skarb Państwa zwraca udowodnione wydatki związane z porodem, odbytem w mieszkaniu położnicy (niezbędne leki, środki opatrunkowe i t. p.) do wysokości, nieprzekraczającej 75% przeciętnej opłaty dziennej, określonej w § 7—za przeciąg dni 10.

W razie odbycia porodu w zakładzie leczniczym mają analogiczne zastosowanie przepisy, podane w § 7 o leczeniu szpitalnem.

§ 11. Zezwolenie na korzystanie z kąpeli lub zabiegów balneoterapeutycznych za pół ceny w państwowych zakładach zdrojowych będą udzielane przez zarząd zakładu zdrojowego na podstawie zaświadczenia lekarza powiatowego, stwierdzającego konieczność kąpeli, względnie zabiegów, oraz ich liczbę.

§ 12. Koszty leków i środków opatrunkowych pokrywa Skarb Państwa jedynie w przypadku, gdy są zużyte przez lekarzy umówionych w przychodniach i gabinetach lekarskich.

§ 13. Poza świadczeniami, wymienionymi w poprzednich paragrafach funkcjonariusze państwowi i członkowie ich rodzin korzystać mogą.

za zwrotem kosztów, z zakładów i urzędów, które ewentualnie zostaną zorganizowane przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych na zasadach samowystarczalności, względnie korzystać z taryf ulgowych w zakładach leczniczych specjalnych, subwencjonowanych przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, z którymi zawarte zostaną specjalne umowy.

§ 14. Koszty przejazdu lekarzy do obłożnie chorego (w obie strony) oraz koszt przewiezienia obłożnie chorego do lekarza lub szpitala (w jedną stronę) pokrywa Skarb Państwa.

Za przewiezienie obłożnie chorego pozamiejscowego do lekarza lub szpitala koszty podwoju będą opłacane względnie zwracane w wysokości, nieprzekraczającej 50 groszy za przejechany kilometr. O ile podróż odbyła się koleją, będą zwrócone koszty biletu tej klasy, która przysługuje mu przy przesiedleniu służbowym. Koszty podróży lekarza zwracane będą stosownie do umowy.

§ 15. Opłaty, przewidziane w §§ 4, 6, 7 i 13, oraz ograniczenie czasu leczenia w zakładach leczniczych, przewidziane w § 9, nie mają zastosowania, gdy pomoc lekarska następuje wskutek nieszczęśliwego wypadku, doznanego przez funkcjonariusza państwowego w czasie i wskutek pełnienia służby.

§ 16. Jeżeli zostanie stwierdzone, że wezwanie lekarza do chorego było nieuzasadnione, dany funkcjonariusz obowiązany będzie zapłacić honorarium lekarza w wysokości, przyjętej zasadniczo dla lekarzy miejscowych, jako też inne koszty, z wizytą lekarską związane.

§ 17. Państwowa pomoc lekarska, unormowana niniejszem rozporządzeniem, jest zorganizowana jedynie w granicach Państwa Polskiego, a na obszarze Wolnego Miasta Gdańska przysługuje osobom, wymienionym w § 1, jedynie w przypadku, gdy pełnią one służbę względnie mieszkają na obszarze tego miasta.

§ 18. Wykonanie niniejszego rozporządzenia porucza się Ministrowi Spraw Wewnętrznych.

§ 19. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia i obowiązuje aż do odwołania.

Z dniem tym traci moc obowiązującą rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 1926 r. o państwowej pomocy lekarskiej dla funkcjonariuszów państwowych, sędziów i prokuratorów, ich rodzin oraz emerytów. (Dz. U. R. P. Nr. 95, poz. 555).

Prezes Rady Ministrów:

A. Prystor

Minister Spraw Wewnętrznych:

Bronisław Pieracki

Minister Sprawiedliwości:

Czesław Michałowski

Minister Skarbu:

Jan Piłsudski.

O K Ó L N I K Nr. 45.

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 11 marca 1932 r. (I WF—838/32)

w sprawie terminów niedopuszczania do szkoły uczniów w przypadkach chorób zakaźnych oraz w sprawie zamykania szkół z powodu epidemij.

(Przedruk z Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. z dnia 12 kwietnia 1932 r. Nr. 1 poz. 8).

W porozumieniu z Departamentem Służby Zdrowia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych ustalam podług podanej w załączniku tablicy terminy niedopuszczania do szkoły chorej dziatwy szkolnej, osób z pośród personelu nauczycielskiego i służbowego, dotkniętych chorobą zakaźną, jak również zdrowych współmieszkańców chorego oraz terminy zamykania klas lub całych szkół w przypadkach poszczególnych chorób zakaźnych.

Jednocześnie traci moc obowiązującą tabela z terminami w tej sprawie podana, jako załącznik do „Przepisów zapobiegawczych przeciw szerzeniu się chorób zakaźnych przez szkoły i zakłady wychowawcze” z dnia 19 lutego 1918 r. (Dz. Urz. Nr. 3 z r. 1919, poz. 10) oraz okólnik z dnia 13 grudnia 1926 r. Nr. O Prez—12320/26 (Dz. Urzęd. Nr. 1 z r. 1927, poz. 10) w sprawie zamykania szkół z powodu epidemij.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego.

(—) J. Jędrzejewicz

Do wszystkich władz i urzędów oraz Dyrekcyj
i kierownictw wszystkich kategorii szkół,
podległych Ministerstwu Wyznań Religij-
nych i Oświecenia Publicznego.

Terminy niedopuszczania do szkoły: a) chorej dziatwy szkolnej
chorobą zakaźną, jak również b)

Przepisy i terminy poniżej podane dotyczą przypadków chorób

Nazwa choroby	I. Termin niedopuszczania do szkoły chorego dziecka oraz chorych osób z pośród personelu nauczycielskiego i służbowego	II-a. Termin niedopuszczania do szkoły zdrowych współmieszkańców, którzy poprzednio danej choroby nie przechodzili po ściśle odosobnieniu ich od osoby chorej w czasie całego trwania choroby
Płonica (szkarlatyna)	5 tygodni od wystąpienia wysypki, jeśli niema śladów po wikłach ropnych ze strony ucha, nosa i gruczołów.	2 tygodnie.
Odra	2 tygodnie od wystąpienia wysypki.	2 tygodnie.
Różyczka	1 tydzień od wystąpienia wysypki.	Mogą uczęszczać do szkoły bez ograniczeń. W razie ciężkiej epidemji—3 tygodnie.
Ospa naturalna	6 tygodni od początku choroby	Mogą uczęszczać do szkoły bez ograniczeń, o ile mają ślady dwukrotnego szczepienia ospy ochronnej.
Ospa wietrzna	2 tygodnie od wystąpienia wysypki, jeżeli strupki odpadły.	Mogą uczęszczać do szkoły bez ograniczeń. W razie ciężkiej epidemji—3 tygodnie.
Krztusiec (ko- klusz)	6 tygodni od początku choroby, jeżeli kaszel napadowy ustał zupełnie.	3 tygodnie.
Błonica (dyfteryt)	3 tygodnie od początku choroby. Pożądane badanie nosa i gardzieli na obecność prątków błonicy.	1 tydzień jeżeli w gardzieli niema zmian zapalnych lub po dwukrotnym ujemnym wyniku badania bakteriologicznego.

i osób z pośród personelu nauczycielskiego i służbowego, dotkniętych zdrowych współmieszkańców chorego.

zakaźnych tylko o przebiegu normalnym, bez jakichkolwiek powikłań.

II-b. Termin niedopuszczania do szkoły zdrowych współmieszkańców, którzy poprzednio daną chorobę już przeszli po ściśle odosobnieniu ich od osoby chorej w czasie całego trwania choroby	Kiedy należy zamknąć klasę lub całą szkołę
2 tygodnie. Wyjątkowo w przypadkach, gdzie uprzednio przebycie błonicy było stwierdzone przez lekarza—3 dni.	Jeżeli w tej samej klasie zdarzyło się kilka przypadków zachorowań na błonice, podać klasę odkażeniu i zamknąć ją na 2 tygodnie. Jeżeli liczne przypadki zdarzyły się w kilku klasach, zamknąć całą szkołę na 2 tygodnie i poddać ją odkażeniu. W miarę możliwości poddać uczniów badaniu na stopień uodpornienia przeciw błonicy.
2 tygodnie. Wyjątkowo w przypadkach, gdzie uprzednio przebycie odry było stwierdzone przez lekarza — 3 dni.	Jeżeli więcej, niż czwarta część dzieci w klasie zapadła, klasę zamknąć na 2 tygodnie. Uwzględnić liczbę dzieci, które odry nie przebywały.
Mogą uczęszczać do szkoły bez ograniczeń. W razie ciężkiej epidemii—3 tygodnie.	Niepotrzeba.
Mogą uczęszczać do szkoły bez ograniczeń.	W razie choćby jednego przypadku ospy naturalnej, zamknąć szkołę dla dokonania odkażenia. Współkolegom chorego zaszczepić ospę. U reszty sprawdzić, czy szczepieni powtórnie pomyślnie.
Mogą uczęszczać do szkoły bez ograniczeń. W razie ciężkiej epidemii—3 tygodnie.	Niepotrzeba.
3 tygodnie. Wyjątkowo w przypadkach, gdzie uprzednio przebycie kokluszki było stwierdzone przez lekarza — 3 dni.	W razie licznych przypadków krztuśca, zamknąć klasę lub szkołę na 3 tygodnie i poddać ją odkażeniu.
1 tydzień jeżeli w gardzieli nie ma zmian zapalnych lub po dwukrotnym ujemnym wyniku badania bakteriologicznego.	Jeżeli w tej samej klasie zdarzyło się kilka przypadków zachorowań na błonice, podać klasę odkażeniu i zamknąć ją na 1 tydzień. Jeżeli liczne przypadki zdarzyły się w kilku klasach, zamknąć całą szkołę na 1 tydzień i poddać ją odkażeniu, a uczniów w miarę możliwości poddać badaniu na nosicielstwo zarazki i na stopień uodpornienia przeciw błonicy.

Nazwa choroby	I. Termin niedopuszczania do szkoły chorego dziecka oraz chorych osób z pośród personelu nauczycielskiego i służbowego	II-a. Termin niedopuszczania do szkoły zdrowych współmieszkańców, którzy poprzednio danej choroby nie przechodzili po ścisłym odosobnieniu ich od osoby chorej w czasie całego trwania choroby
Swinka	2 tygodnie od wystąpienia opuchnięcia ślinianek przyusznych.	Mogą uczęszczać do szkoły bez ograniczeń. W razie ciężkiej epidemji—3 tygodnie.
Nagminne zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych (dżętwica karku)	Co najmniej 6 tygodni od początku choroby. Pożądane dwukrotne badanie wydzielin z jamy nosa i gardła na drobnoustroje specyficzne.	2 tygodnie. Pożądane dwukrotne badanie wydzielin z nosa i z gardła na drobnoustroje specyficzne.
Tyfus (dur) plamisty lub powrotny	6 tygodni od początku choroby.	3 tygodnie.
Tyfus (dur) brzuszny lub rzekomy (paratyfus)	6 tygodni od początku choroby. Pożądane jest badanie bakteriologiczne wypróżnień.	3 tygodnie.
Biegunka krwawa (czerwonka — dysenterja)	W tydzień po ustąpieniu zupełnem biegunki. Pożądane jest badanie bakteriologiczne wypróżnień.	1 tydzień.

U w a g a 1. Przed pójściem do szkoły po chorobie dziecko powinno być dwukrotnie wykąpane, chłopcy winni mieć krótko obcięte włosy.

U w a g a 2. W przypadkach płonicy, ospy naturalnej, błonicy, tyfusu plamistego dżętwicy karku, uczeń, przybywający do szkoły po chorobie, powinien przedstawić świadectwo lekarza sanitarnego lub zakładu dezynfekcyjnego o dokonaniu odkażenia jego mieszkania i odzieży.

U w a g a 3. O ostatecznem dopuszczeniu ucznia do szkoły w każdym poszczególnym przypadku choroby zakaźnej rozstrzyga lekarz szkolny, a tam gdzie istnieje dozór sanitarny—lekarz szkolny po porozumieniu z lekarzem sanitarnym.

II-b. Termin niedopuszczania do szkoły zdrowych współmieszkańców, którzy poprzednio daną chorobę już przeszli po ścisłym odosobnieniu ich od osoby chorej w czasie całego trwania choroby.	Kiedy należy zamknąć klasę lub całą szkołę
Mogą uczęszczać do szkoły bez ograniczeń. W razie ciężkiej epidemii — 3 tygodnie.	Niepotrzeba.
2 tygodnie. Wyjątkowo w przypadkach, gdzie uprzednie przebycie choroby było stwierdzone przez lekarza — 3 dni.	W razie kilku przypadków zamknąć szkołę dla dokonania odkażenia.
3 tygodnie. Wyjątkowo w przypadkach, gdzie uprzednie przebycie choroby zostało stwierdzone przez lekarza, po odwszeniu i wykąpaniu — 3 dni.	W razie choćby jednego przypadku zachorowania ucznia w szkole, zamknąć szkołę dla dokonania odkażenia, zbadać wszystkie dzieci na wszawicę, a w razie potrzeby poddać je i ich odzież odwszeniu.
3 tygodnie. Wyjątkowo w przypadkach, gdzie uprzednie przebycie choroby było stwierdzone przez lekarza — 3 dni.	W razie wystąpienia kilku przypadków zachorowań w szkole zamknąć szkołę na 3 dni, poddać badaniu wodę do picia w szkole i odkazić miejsca ustępowe. Uczniów w miarę możliwości poddać badaniu na nosicielstwo zarazka.
1 tydzień.	W razie wystąpienia kilku przypadków o złośliwym przebiegu, zamknąć szkołę na 3 dni i poddać ją odkażeniu, zwłaszcza miejsca ustępowe. Uczniów w miarę możliwości poddać badaniu na nosicielstwo zarazka.

Uwaga 4. Podczas odkażania klasy lub całej szkoły pożądane jest, gdzie tylko można, wybielenie ścian.

Uwaga 5. Szczególną opieką higieniczno-lekarską szkoła winna otoczyć personel nauczycielski, służbę szkolną i jej rodzinę w razie wystąpienia wśród nich chorób zakaźnych.

O K Ó L N I K Nr. 84.

Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 20 maja 1932 r. (Pr.-2295/32)

w sprawie zmian w planach godzin szkolnych dla siedmioklasowych i sześcioklasowych publicznych szkół powszechnych i dla gimnazjów państwowych na rok szkolny 1932/33.

Zgodnie z zamierzeniami, podanemi do wiadomości w okólniku Nr. 62 z dnia 20 kwietnia 1932 r. (I Pol. — 1763/32) w sprawie wprowadzenia w życie postanowień ustawy o ustroju szkolnictwa i organizacji roku szkolnego 1932/33, wprowadzam wskazane poniżej zmiany w planach godzin szkolnych na rok szkolny 1932/33. Osobne instrukcje, które będą ogłoszone przed końcem roku szkolnego, określą odpowiednie zmiany w materiale nauczania.

I. Szkoły Powszechne.**A. Szkoły z polskim językiem nauczania.****1. Szkoły siedmioklasowe.**

W oddziale V znosi się od początku roku szkolnego 1932/33 naukę języka nowożytnego obcego. 5 godzin, poświęconych dotychczas na ten przedmiot rozdziela się pomiędzy przedmioty następujące: język polski, który otrzymuje dodatkowo 1 godz., geografia—1 godz., nauka o przyrodzie—2 godz., roboty ręczne—1 godz. A zatem:

na język polski	przeznacza się ogółem	5 godzin	zamiast	4,
„ geografię	„	„	3 godziny	„ 2,
„ naukę o przyrodzie	„	„	4 „	„ 2,
„ roboty ręczne	„	„	3 „	„ 2.

Liczbę godzin, przeznaczonych na naukę języka nowożytnego obcego w oddziale VI, ogranicza się do 2. Jedną godzinę należy natomiast dodać bądź do 4 godzin, przeznaczonych na naukę języka polskiego, bądź do 2 godzin, przeznaczonych na geografię, zależnie od miejscowych potrzeb, a według uznania Inspektora Szkolnego.

Liczby godzin nauki innych przedmiotów w oddziałach V i VI oraz plany godzin dla oddziałów II, III, IV i VII pozostają bez zmiany w postaci, ustalonej w zarządzeniu z dnia 2 stycznia 1929 r. Nr. II—235/29 (Dziennik Urzędowy Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego Nr. 1(208), poz. 1, str. 3) i w wydaniu programu nauki w publicznych szkołach powszechnych z r. 1931 na str. 134.

W sprawie organizacji i programu nauczania w oddziale I zostanie wydane osobne zarządzenie.

2. Szkoły sześcioklasowe.

W oddziale V znosi się od początku roku szkolnego 1932/33 naukę języka nowożytnego obcego. 4 godziny, przeznaczone dotychczas na ten przedmiot rozdziela się pomiędzy przedmioty następujące: język polski, który otrzymuje dodatkowo 1 godzinę, geografia—1 godz., nauka o przyrodzie—2 godz. A zatem:

na język polski	przeznacza się ogółem	5 godz.	zamiast	4,
„ geografję	„	3	„	2,
„ naukę o przyrodzie	„	4	„	2.

Liczby godzin nauki innych przedmiotów w oddziale V oraz plany godzin dla oddziałów II, III, IV, VI i VII pozostają bez zmiany według tablicy, zamieszczonej na str. 135 wydania z r. 1931 programu nauki w publicznych szkołach powszechnych. Sprawę oddziału I uregułuje wzmiankowane powyżej zarządzenie.

B. Szkoły z niepolskim językiem nauczania, z wyjątkiem szkół z niemieckim językiem nauczania.

Zmiany poniższe dotyczą planów, ustalonych w załączniku Nr. 1 do rozporządzenia z dnia 15 listopada 1927 r. Nr. 1—20128/27 (Dziennik Urzędowy Min. W. R. i O. P. Nr. 15(193), poz. 251, str. 535), a obowiązujących z temi zmianami w dalszym ciągu.

1. Szkoły siedmioklasowe.

W oddziale V znosi się od początku roku szkolnego 1932/33 naukę języka nowożytnego obcego. 4 godziny, przeznaczone dotychczas na ten przedmiot, rozdziela się po 1 godzinie pomiędzy język polski, język nauczania, geografję i naukę o przyrodzie, a zatem:

na język polski	przeznacza się ogółem	4 godz.	zamiast	3,
„ „ nauczania	„	4	„	3,
„ geografję	„	3	„	2,
„ naukę o przyrodzie	„	3	„	2.

Liczbę godzin, przeznaczonych na naukę języka nowożytnego obcego w oddziale VI, ogranicza się do 2. Jedną godzinę należy natomiast dodać w I półroczu do godzin, przeznaczonych na język polski, w II półroczu — do godzin, przeznaczonych na język nauczania. W ten sposób: język polski otrzymuje w I półroczu 4 godz. zamiast 3, w II—3,

„ nauczania „ „ „ 3 „ w II—4 zamiast 3.

2. Szkoły sześcioklasowe.

W planie dla oddziału V wprowadza się takie same zmiany, jak w szkołach siedmioklasowych, plan dla oddziału VI pozostaje bez zmiany.

Wszystkie zmiany, wskazane powyżej w dziale I B, należy również wprowadzić do szkół siedmioklasowych i sześcioklasowych z polskim ję-

zykiem nauczania i obowiązkową nauką języka ruskiego, których dotyczy rozporządzenie z dnia 19 kwietnia 1927 r. Nr. 1—6622/27 (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 8(186), poz. 109), z zamianą jedynie terminu „język nauczania” na „język ruski”.

C. Szkoły dwujęzyczne.

Plany godzin, ustalone w załączniku Nr. 1 do rozporządzenia z dnia 29 lipca 1925 r. L. 12335/1 (Dziennik Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 13(155), poz. 125), ulegają zmianom analogicznym do wskazanych w dziale: I B, a mianowicie następującym:

W oddziale V szkół siedmioklasowych i sześcioklasowych znosi się od początku roku szkolnego 1932/33 naukę języka nowożytnego obcego. 4 godziny, przeznaczone dotychczas na ten przedmiot, rozdziela się po 1 godzinie pomiędzy język polski, drugi język nauczania, geografję i naukę o przyrodzie, a zatem:

na język polski	przeznacza się ogółem 4 godz. zamiast 3,		
„ drugi język nauczania „	„ [4] „ „ [3],		
„ geografję „	„ 3 „ „ 2,		
„ naukę o przyrodzie „	„ [3] „ „ [2].		

Cyfry w klamrach [] oznaczają godziny w drugim języku nauczania).

Liczbę godzin, przeznaczonych na naukę języka nowożytnego obcego w oddziale VI szkół siedmioklasowych, ogranicza się do 2. Jedną godzinę należy natomiast dodać w I półroczu do godzin, przeznaczonych na język polski, w II — do godzin, poświęconych na drugi język nauczania. W ten sposób:

język polski otrzymuje w I półroczu 4 godz. zamiast 3, w II — 3, drugi język nauczania otrzymuje w I półr. [3] godz., w II—[4], zamiast [3].

Plan godzin szkolnych dla oddziału VI szkół sześcioklasowych pozostaje bez zmiany.

D. Szkoły z niemieckim językiem nauczania.

Plany dotychczasowe, ustalone zarządzeniem z dnia 6 czerwca 1928 r. Nr. 1—8642/28 (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 7(200), poz. 115), pozostają bez zmiany.

Uwaga ogólna do działu I.

Plany, określone powyżej, są planami normalnemi. Redukcje oszczędnościowe, dokonywane w granicach potrzeby i z zastosowaniem właściwej celowości, winny się opierać na tych właśnie planach, przytem

obowiązują w dalszym ciągu zasady ogólne, wskazane w okólniku z dnia 19 marca 1931 r. Nr. II—6291/31 i w instrukcji z dnia 8 lipca 1931 r. Nr. II—14893/31. Przykłady zredukowanych planów godzin szkolnych, podane w instrukcji z dn. 8 lipca 1931 r., tracą przytem, oczywiście, aktualność o tyle, o ile ulegają zmianom w myśl niniejszego okólnika plany normalne.

II. Gimnazja państwowe.

Nieliczne klasy pierwsze, które mogą być w myśl punktu A III okólnika z dnia 20 kwietnia 1932 r. Nr. I Pol—1763/32 zorganizowane wyłącznie dla drugorocznych, będą się posługiwały w roku szkolnym 1932/33 planem godzin (normalnym) ustalonym dla oddziału V siedmioklasowych publicznych szkół powszechnych z tym samym językiem nauczania.

Przejsie do nowych form organizacyjnych wymaga poza tem zmian w planie godzin i programie klasy II. Zmiany w planie są poniżej wskazane.

A. Gimnazja z polskim językiem nauczania.

1. Klasa II „gimnazjum niższego“.

W obowiązującym dotychczas planie godzin, zamieszczonym na str. 95 wydania programu gimnazjum niższego z r. 1931 *) (i na str. 134 wydania programu nauki w publicznych szkołach powszechnych), wprowadza się zmiany następujące:

na język nowożytny obcy	przeznacza się 2 godziny	zamiast 3.
„ roboty ręczne	„ 2 „	4,
„ śpiew	„ 1 godzinę	„ 2.

Uzyskane w ten sposób godziny rozdziela się pomiędzy przedmioty następujące: język polski, który otrzymuje dodatkowo 1 godzinę, geografia—1 godz., nauka o przyrodzie—2 godz. A zatem:

na język polski	przeznacza się 5 godzin	zamiast 4,
„ geografję	„ 3 godziny	„ 2,
„ naukę o przyrodzie	„ 4 „	„ 2.

Pozostaje bez zmiany uposażenie przedmiotów następujących: religii—2 godziny, historii—2 godz., rachunków z geometrią—4 godz., rysunku—2 godz., ćwiczeń cielesnych—3 godz.

2. Klasa II gimnazjum klasycznego dawnego typu.

W planie godzin, ustalonym w zarządzeniu z dnia 26 maja 1929 r. Nr. II—10119/29, wprowadza się zmiany następujące:

na język łaciński	przeznacza się 2 godziny	zamiast 4,
„ śpiew	„ 1 godzinę	„ 2.

*) Program Gimnazjum Państwowego, Gimnazjum niższe. Lwów—1931.

Natomiast:

geografia otrzymuje 3 godz. zamiast 2,
nauka o przyrodzie—4 „ „ 2.

Plan zmieniony przybiera postać następującą:

Religia	—	2	godziny
Język polski	—	4	„
Język łaciński	—	2	„
Język nowożytny obcy	—	4	„
Historja	—	2	„
Geografia	—	3	„
Nauka o przyrodzie	—	4	„
Matematyka	—	3	„
Rysunek i roboty ręczne	—	2	„
Śpiew	—	1	„
Ćwiczenia cielesne	—	3	„

R a z e m 30 godzin.

B. Gimnazja wzgl. oddziały z ruskim językiem nauczania i utrakwistyczne.

1. *Klasa II „gimnazjum niższego“ (bez języka łacińskiego).*

W r. szk. 1932/33 będzie obowiązywał plan następujący:

Religia	—	2	godz.
Język polski	—	4	„
Język ruski	—	4	„
Język niemiecki	—	2	„
Historja	—	2	„
Geografia	—	3	„
Nauka o przyrodzie	—	3	„
Matematyka	—	3	„
Rysunek	—	2	„
Roboty ręczne	—	2	„
Śpiew	—	1	„
Ćwiczenia cielesne	—	2	„

R a z e m 30 godzin

2. *Klasa II gimnazjum klasycznego dawnego typu.*

W r. szk. 1932/33 będzie obowiązywał plan następujący:

Religia	—	2	godz.
Język polski	—	4	„
Język ruski	—	4	„
Język łaciński	—	2	„

Język niemiecki	—	3	„
Historja	—	2	„
Geografja	—	2	„
Nauka o przyrodzie	—	3	„
Matematyka	—	3	„
Rysunek	—	2	„
Śpiew	—	1	„
Ćwiczenia cielesne	—	2	„

R a z e m 30 godzin.

C. Gimnazjum państwowe z niemieckim językiem
nauczania w Toruniu.

Klasa II.

W r. szk. 1932/33 będzie obowiązywał plan następujący:

Religja	—	2	godz.
Język polski	—	5	„
Język niemiecki	—	4	„
Język francuski	—	3	„
Historja	—	2	„
Geografja	—	3	„
Nauka o przyrodzie	—	4	„
Matematyka	—	4	„
Rysunek i roboty ręczne	—	2	„
Śpiew	—	1	„
Ćwiczenia cielesne	—	2	„

R a z e m 32 „

Za Ministra

Kazimierz Pieracki

Podsekretarz Stanu.

O t r z y m u j ą :

Kuratorja Okręgów Szkolnych
Liceum Krzemienieckie.

Z A R Z Ä D Z E N I E

Kuratora Okręgu Szkolnego Wileńskiego

z dnia 7 czerwca 1932 r. Nr. I—16125/32

**w sprawie dzieci, pobierających naukę w zakładach prywatnych
lub w domu.**

W myśl art. 31 dekretu o obowiązku szkolnym z dnia 7-II 1919 r. (Dz. Pr. P. P. Nr. 14 poz. 147), którego moc obowiązująca została rozciągnięta na Województwo Nowogródzkie i Ziemię Wileńską Rozporządzeniami Rady Ministrów z 30 listopada 1922 r. i 16 marca 1923 roku (Dz. U. R. P. Nr. 105 ex 1922 r. poz. 974 i Nr. 31 ex 1923 r. poz. 192) rodzice lub opiekunowie, chcący kształcić dzieci, będące w wieku szkolnym, nie w *publicznej* szkole powszechnej, lecz w innym zakładzie naukowym lub w *domu*, są obowiązani przed końcem sierpnia zawiadomić o tem kierownika publicznej szkoły powszechnej, w której obwodzie zamieszkują, w formie deklaracji według załączonego wzoru (wzór A).

Dzieci, których rodzice nie złożą wymienionego zawiadomienia, będą po myśli art. 20 dekretu o obowiązku szkolnym zapisane do publicznej szkoły powszechnej z urzędu.

Szkoły prywatne mogą przyjmować na naukę tylko dzieci, których rodzice lub opiekunowie przedstawiają zaświadczenia od kierownika szkoły publicznej (wzór B), a następnie winny czuwać nad regularnem uczęszczaniem tych dzieci na codzienną naukę.

Kierownicy publicznych szkół powszechnych omawiane zawiadomienia (deklaracje) rodziców przechowywać będą w aktach metryk szkolnych, a inspektorzy szkolni przy sprawdzaniu metryk dopilnują należytego wykonania niniejszego. Druki deklaracyj oraz zaświadczeń otrzymywane z Kuratorjum, prześlą Panowie Inspektorzy kierownikom szkół celem bezpłatnego wydania zgłaszającym się rodzicom.

Kurator Okręgu Szkolnego

(—) K. Szelągowski

O t r z y m u j ą: P. P. Inspektorzy i Kierownicy szkół powszechnych.

Załączniki do Nr. 1—16125/32

Wzór A.

Do
Kierownika Publicznej Szkoły Powszechnej
w _____

Ja niżej podpisany _____ obywa-
(imię i nazwisko)
tel Rzeczypospolitej Polskiej narodowości _____ mieszka-
niec _____ gminy _____
(nazwa miejscowości, ulica i Nr. domu)
_____ powiatu _____ jako ojciec — matka — opiekun
prawny dziecka _____ urodzonego w _____
(imię dziecka ew. nazwisko),
_____ roku _____ zawiadamiam, w myśl art. 31 dekretu
o obowiązku szkolnym, że wymienione dziecko w roku szkolnym
_____ pobierać będzie naukę (w domu) w prywatnej szkole
w _____ z językiem nauczania _____

Dnia _____ 19 _____ r.

(własnoręczny podpis)

Kierownik Publicznej
Szkoły Powszechnej
w _____
Nr. _____
Dnia _____

Z a ś w i a d c z e n i e

Zaświadczam niniejszem, że p. _____
mieszkaniec _____ miejscowości, należącej
do obwodu szkolnego w _____ Nr. _____
złożył w dniu _____ 19 ____ r. zawiadomienie
o zamiarze posyłania dziecka do szkoły prywatnej z językiem
nauczania polskim, litewskim, białoruskim, żydowskim i hebraj-
(niepotrzebne skreślić)
skim w _____

Kierownik Szkoły

M. P.

(podpis)

83.

OKÓLNİK

Kuratora Okręgu Szkolnego Wileńskiego

z dnia 24 maja 1932 r. Nr. I-14181/32

do Panów Inspektorów Szkolnych i Kierowników Publicznych
Szkół Powszechnych w Okręgu**w sprawie kierowania dzieci ociemniałych do szkoły specjalnej Nr. 4
w Wilnie.**

Proszę przy zapisach do szkół zwrócić uwagę rodzicom dzieci ociemniałych, że w Wilnie przy ul. Antokolskiej Nr. 44 istnieje szkoła specjalna dla dzieci ociemniałych. Przy szkole mieści się internat, w którym utrzymanie dziecka kosztuje 60 zł. miesięcznie. Za tę kwotę dostają dzieci pełne utrzymanie, opiekę lekarską i wychowawczą, nadto zdolniejsze pobierają naukę muzyki. Koszt utrzymania biedniejszych dzieci ponoszą samorządy. W wypadku nieuzyskania stypendjum Samorządowego, biedniejsze dzieci otrzymują bardzo duże zasiłki, a najbiedniejsze są przyjmowane bezpłatnie.

Rodzice dzieci ociemniałych winni się porozumiewać w sprawie przyjęcia dzieci do szkoły specjalnej i internatu za pośrednictwem swoich urzędów gminnych, albo bezpośrednio z kierownictwem szkoły specjalnej Nr. 4 w Wilnie — ul. Antokolska 44.

Kurator Okręgu Szkolnego

(—) *K. Szelański*

84.

OKÓLNİK Nr. 78

Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 21 maja 1932 r. Nr. 1 Pol-1910/32

**w sprawie działalności organizacji i towarzystw pozaszkolnych
wśród młodzieży szkolnej.**

Doszło do wiadomości Ministerstwa, iż zdarzają się wypadki, że poszczególne organizacje pozaszkolne bez wiedzy władz szkolnych, a niekiedy tylko w porozumieniu z kierownikiem szkoły rozszerzają swoją działalność na teren szkoły, wciągając młodzież szkolną do swej organizacji albo też nawet zakładając wśród młodzieży szkolnej swoje oddziały.

Przypominając okólnik z dnia 3 września 1927 roku w sprawie zakładania kółek i zrzeżeń młodzieży szkół średnich ogólnokształcą-

cych, seminarjów nauczycielskich i szkół zawodowych (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 11, poz. 183), wyjaśniam, iż dopuszczenie na teren szkoły jakichkolwiek towarzystw, zrzeszeń lub organizacji zewnętrznych (pozaszkolnych), niewymienionych w punkcie 3, pod a) i b) wspomnianego okólnika, celem rozwijania działalności wśród młodzieży szkolnej któregośkolwiek typu szkół nie może nastąpić bezwarunkowo bez wiedzy i zgody Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w każdym poszczególnym wypadku.

Podsekretarz Stanu

(—) *Kazimierz Pieracki*

Otrzymują:

Kuratorja Okręgów Szkolnych.
Śląski Urząd Wojew. Wydz. Ośw. Publ.
Liceum Krzemienieckie.

85.

OKÓŁNIK Nr 73.

Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 19 maja 1932 r. (I. Org. 4060) 32

w sprawie ograniczenia w wydawaniu ulgowych paszportów zagranicznych.

Nawiązując do okólnika z dn. 22 listopada 1931 r. Nr. I. Org. 1967 podaję do wiadomości, że według danych statystycznych, osoby wyjeżdżające za granicę wywoziły w roku 1931 około 100 milionów złotych, co w znacznym stopniu przyczyniło się do pogłębienia przeżywanego obecnie kryzysu gospodarczego. W celu ograniczenia ogołacania kraju ze środków pieniężnych przez zbędne wyjazdy obywateli zagranicę podniesione zostały ostatnio opłaty za paszporty zagraniczne, co niewątpliwie wpłynie hamująco na wyjazdy, z drugiej jednak strony prawdopodobnie wywoła ubieganie się ze strony zainteresowanych o paszporty ulgowe.

Ponieważ nakazem chwili jest przedsięwzięcie wszelkich środków dla utrzymania równowagi budżetowej i pomyślnego kształtowania się bilansu płatniczego należy wprowadzić dalsze ograniczenia w udzielaniu ulg w opłatach paszportowych na wyjazd zagranicę, przez ścisłe i dokładne badanie konieczności wyjazdu.

Mając na uwadze, że Ministerstwu Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego przysługują uprawnienia udzielania ulg w opłatach za paszporty zagraniczne jedynie po myśli § 4 p. b. rozporządzenia Ministra

Skarbu w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych z dnia 7 maja 1932 r. (Dz. U. R-P. Nr. 38, poz. 397) a więc na wyjazdy zagranicę celem prowadzenia badań naukowych, zarządzam, co następuje:

1) ubiegający się o prawo wyjazdu zagranicę za ulgowym paszportem dla prowadzenia badań naukowych, winien:

- a) posiadać odpowiednie ku temu kwalifikacje naukowe,
- b) wykazać się dowodami pracy w tym kierunku,

2) wyjazd zagranicę musi posiadać cechy konieczności z następujących względów:

- a) dobro danej instytucji lub zakładu naukowego, albo
- b) wybitne znaczenie dla nauki.

Powyższe okoliczności muszą być *ściśle umotywowane* i stwierdzone przez władze danej instytucji czy zakładu naukowego i wraz z odpowiednim wnioskiem przedłożone Ministerstwu W. R. i O. P. do decyzji.

Podania o ulgi w opłatach paszportowych, które nie odpowiadają wyżej podanym wytycznym, względnie które nie będą dostatecznie umotywowane potrzebą wyjazdu, będą mimo przychylnego wniosku odpowiedniej władzy, załatwiane odmownie.

Równocześnie zarządzam, aby organizowanie wycieczek naukowych, nauczycieli i studentów, ze względu na przeżywany kryzys gospodarczy, ograniczyć w b. roku do minimum.

Ścisłe przestrzeganie podanych wyżej restrykcji, pozwoli Ministerstwu na dostosowanie polityki paszportowej do aktualnych wymagań konjunktury gospodarczej.

Podsekretarz Stanu

(—) *Kazimierz Pieracki*

Otrzymują.

PP. Kuratorzy Okręgów Szkolnych
Naczelnik Wydz. Ośw. Publ. w Śląskim Urz. Wojew.
Wizytator Liceum Krzemienieckiego
Rektorzy Szkół Akademickich
Dyrektor Państw. Inst. Dent.
Dyrektorzy Państw. Konserwator. Muzyczn. w Warszawie i Poznaniu
Dyrekcja Państw. Zbiorów Sztuki w Warszawie
Państw. Muzea Archeologiczne i Zoologiczne w Warszawie.

O K Ó L N I K Nr. 75

Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 19 maja 1932 r. (I. Pol. 750/32)

**w sprawie zbiorowych wycieczek szkolnych w pasie turystycznym
polsko-czeskosłowackim.**

Celem ułatwienia i popierania ruchu turystycznego w pasie granicznym, została podpisana w Pradze dnia 30 maja 1925 r. Konwencja Turystyczna pomiędzy Rzeczypospolitą Polską a Republiką Czeskosłowacką (Dz. U. R. P. Nr. 57, poz. 333 z dn. 11/VI.1926 r.).

Ponieważ dotychczasowa praktyka wykazała, że zarówno nauczyciele, jak i kierownictwa szkół nie są o odnośnych przepisach dostatecznie poinformowani, przeto w porozumieniu z Ministerstwem Robót Publicznych zwracam uwagę na formalności, jakie winny być przestrzegane przy organizowaniu wycieczek:

1) W myśl brzmienia art. 5 powołanej Komisji Turystycznej zbiorowe wycieczki szkolne winny zaopatrzyć się w specjalne legitymacje, wydawane przez właściwe władze administracyjne pierwszej instancji, ważne na przeciąg 6 dni i uprawniające do swobodnego poruszania się w pasie turystycznym.

2) Kierownik wycieczki wykazać się musi legitymacją osobistą Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego lub Polskiego Związku Narciarskiego, zaopatrzoną w fotografię posiadacza i potwierdzoną przez właściwą władzę administracyjną pierwszej instancji miejsca zamieszkania, oraz przez właściwy urząd konsularny.

3) Kierownik wycieczki musi nadto posiadać poświadczenie dyrekcji szkoły z listą imienną uczestników wycieczki, potwierdzoną przez władze administracyjne pierwszej instancji miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły.

Kuratorjum Okręgów Szkolnych i Wydziałowi Oświecenia Publicznego w Śląskim Urzędzie Wojewódzkim polecam podać powyższe postanowienia Konwencji do wiadomości kierownictwom wszystkich podległych im szkół.

Podsekretarz Stanu
(—) *Kazimierz Pieracki*

Otrzymują:

Kuratorja Okręgów Szkolnych
Śląski Urząd Wojew. Wydz. Oświec. Publ.
Liceum Krzemienieckie
Szkoly Akademickie.

87.

P O S T A N O W I E N I E**Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego**

z dnia 17 maja 1932 r. (Pr.-2226/32)

w sprawie normalizacji zeszytów szkolnych.

(Przedruk z Dz. Urz. Ministerstwa W. R. i O. P. Nr. 3 z 1932 r.).

W związku z zamierzoną normalizacją zeszytów szkolnych ministerstwo zezwala na używanie w szkołach zeszytów według dotychczasowych formatów jedynie do dnia 30 czerwca 1934 roku. Od tego terminu obowiązywać będzie bezwzględnie format, jaki zostanie ustalony przez Ministerstwo.

Podsekretarz Stanu

(—) *Kazimierz Pieracki*

88.

O K Ó Ł N I K**Kuratora Okręgu Szkolnego Wileńskiego**

z dnia 23 czerwca 1932 r. Nr. 0-16371/32

do Panów Inspektorów Szkolnych i Dyrekcji (Kierownictw)
wszystkich szkół w Okręgu

w sprawie modlitwy w szkołach przed nauką i po nauce.

Na podstawie zarządzenia Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 27.V.1932 r. Nr. II-P. 2925/32 przypominam, że we wszystkich szkołach odmawiana ma być przed nauką i po nauce przepisana modlitwa, której tekst ustalony został przez Ministerstwo, zgodnie z uchwałą zjazdu Biskupów Polskich z dnia 29 sierpnia 1919 r.

W związku z powyższem odwołuję zalecenie zawarte w p-kcie 1 ust. 2 okólnika mego z dnia 9 kwietnia 1932 r. Nr. II-10226/32 w sprawie organizacji dnia szkolnego (Dz. Urz. Kurat. Nr. 5, poz. 54).

Kurator Okręgu Szkolnego

(—) *K. Szelągowski.*

O K Ó L N I K

Kuratora Okręgu Szkolnego Wileńskiego

z dnia 19 kwietnia 1932 r. Nr. II-11649/32

do dyrekcyj wszystkich szkół średnich w Okręgu
w sprawie kart indywidualnych.

Konferencja Wychowawcza dyrektorów i nauczycieli szkół średnich i zakładów kształcenia nauczycieli Wilna i Nowej Wilejki, która miała miejsce w Wilnie dn. 30 listopada 1931 r., poświęcona została jednemu z podstawowych zagadnień w pracy szkolnej, jakim jest dokładne poznanie psychiki młodzieży podczas jej pobytu w szkole.

Takie możliwie gruntowne i wszechstronne poznanie ucznia i jego cech indywidualnych przyczyni się do skuteczniejszego oddziaływania wychowawczego, a także umożliwi wychowawcom dostarczanie opiece domowej bardziej niż dotychczas wyczerpujących i pogłębionych wiadomości o życiu i pracy dziecka w szkole oraz służyć będzie podstawą do udzielania rodzicom rad i wskazówek, które ze względu na nieraz bardzo niski stopień uświadomienia wychowawczego i społecznego sfer rodzicielskich winno być jednym z zadań szkoły jako zakładu wychowującego.

Na wspomnianej konferencji ujawniło się, że w niektórych zakładach prowadzone są specjalne zeszyty bądź arkusze do notowania spostrzeżeń nauczycieli i wychowawców o pracy i zachowaniu się młodzieży. Tego rodzaju notatki, prowadzone starannie i systematycznie, mogą dostarczyć materiału, pozwalającego na opracowanie ogólnej charakterystyki ucznia.

Ze znanych w literaturze pedagogicznej polskiej tego rodzaju opracowań najlepszą jest karta indywidualna Studenckiego, która może być zastosowana w naszych szkołach z tem, że mogą być w niej wprowadzone zmiany, zależnie od warunków, istniejących w danej szkole.

Ci z pośród nauczycieli, którzy się tą pracą zainteresują i zechcą jej poświęcić trochę czasu, znajdą duże możliwości do wykazania swej inicjatywy i pomysłowości, a załączony schemat posłuży im jako pomoc do zorientowania się, na jakie momenty w życiu młodzieży w szkole przedewszystkiem należy zwrócić uwagę.

Wychowawcy względnie dyrektorzy, którzy te zagadnienia zechcą specjalnie przestudjować, znajdą odpowiedni materiał w niżej podanych pracach. Książki te posiada Biblioteka Pedagogiczna w Kuratorjum.

- 1) S. Studencki — Jak obserwować dzieci.
- 2) Sokal — Karta indywidualna dziecka.
- 3) Jaroszyński — Charakterystyka ucznia.
- 4) Dawid — Przewodnik, ułatwiający poznanie dziecka.
- 5) Rowid — Karta indywidualności.
- 6) Buckingham — Praca badawcza na terenie szkoły.
- 7) Binet — Testy do badania inteligencji (nowe wydanie).

Kurator Okręgu Szkolnego
(—) K. Szelański

Materiał do charakterystyki.

I. Zachowanie się podczas lekcji.

Jak się zachowuje podczas starej i nowej lekcji, trudnej i łatwej, jak słucha wykładu a jak instrukcji do ćwiczeń? Jak się zabiera do pracy samodzielnej; jak się zachowuje w dyskusji, jak odpowiada na lekcji (głośno, pewnie, cicho, nieśmiało, lękliwie, niechętnie?)

II. Zręczność i sprawność fizyczna.

Siła, zręczność, precyzja i subtelność ruchów; jak się zachowuje na lekcji gimnastyki, czy chętnie bierze udział w pracach fizycznych; czy lubi wysiłek, jakie posiada defekty fizyczne; jak znosi kalectwo?

III. Zachowanie się wobec kolegów.

Czy jest towarzyski, uprzejmy, serdeczny, ofiarny, interesujący się innymi, czy przeciwnie zawistny, zamknięty w sobie, obojętny, aspołeczny, szorstki, grubiański? Jak się zachowuje i jak pracuje w organizacjach?

IV. Ustosunkowanie się do wyników pracy własnej.

Czy jest to stosunek krytyczny, zabarwienie uczuciowe (dodatnie, czy ujemne), czy lubi się chwalić lub podawać wyniki cudze za swoje, czy jest pewny siebie i zadowolony podczas wykonywania pracy?

V. Zachowanie się po ukończeniu pracy.

Czy odrzuca i zapomina o niej szybko, czy chętnie do niej powraca i poprawia; czy porządkuje pozostawione po pracy przybory, narzędzia, śmiecie i t. d.?

VI. Zachowanie się na pauzach.

Czy hałaśliwy lub spokojny, wielo-czy małowówny, czy czyta, pali papierosy, bawi się, czy lubi lub unika większych skupień kolegów, czy po przerwie prędko wciąga się do pracy, jakie gry i zabawy lubi najbardziej?

VII. Zachowanie się na wycieczkach.

Czy ma poczucie nieskrępowanej swobody, czy przeciwnie jest zażenowany i skrepowany, czy jest zaradny w podróży, czy wytrwały w ob-

serwacjach, czy nie zraża się trudnościami; czy bierze udział w ogólnej dyskusji i pracy; czy wykorzystuje każdy moment dla własnej wygody i odpoczynku, czy jest karny?

VIII. Zachowanie się wobec nauczycieli.

Czy jest otwarty, szczery, układny, grzeczny, bez lęku, czy patrzy prosto w oczy, czy przeciwnie nieszczerzy, obłudny, wystraszony, nieufny, podejrzliwy lub do przesady ambitny i wrażliwy na drwiny, czy jest obojętny na wszystko, jak reaguje na kary, upomnienia, nagany i jak na pochwały, nagrody, wyróżnienia, zachęty; czy usiłuje pochlebiać i przypodobać się nauczycielom lub wykorzystywać jakieś uprzedkowane stanowisko rodziców, czy opiekunów materialne, społeczne i t. p.?

IX. Wygląd zewnętrzny.

Czystość ciała, ubrania, porządek, schludność, elegancja, pretensjonalność, snobizm; w jakim stanie utrzymuje swoje książki, zeszyty i wogóle przedmioty codziennego użytku; sposób zachowania się przy posiłkach (spożywanie śniadań w szkole).

X. Zachowanie się w miejscach publicznych i na uroczystościach i zabawach szkolnych.

Czy wykazuje zainteresowanie, czy jest podniecony lub przeciwnie obojętny, apatyczny, roztargniony, niesforny, przeszkadza innym; czy wyraża i w jaki sposób nowe wrażenia dodatnie lub ujemne; jakie posiada upodobania w dziedzinie rozrywek kulturalnych (teatr, radio, kino, cyrk, sport, odczyty, muzyka i t. d. z wyszczególnieniem rodzaju repertuaru muzycznego i teatru np. poważny, lekki, klasyczny i t. d.) oraz rodzaju filmów (podróżniczy, salonowy, kryminalistyczny i t. d.)?

XI. Czytelnictwo.

Ulubione książki (tematy, autorzy); jak często zmienia książki, czy robi notatki, czy powraca do raz przeczytanych dzieł, jak często, jak przystępuje do lektury (czy od końca, lub na wrywki, szukając najciekawszych miejsc lub dialogów, czy unika opisów i t. p.), czy ulega wpływom przeczytanych książek?

90.

O K Ó Ł N I K

Kuratora Okręgu Szkolnego Wileńskiego

z dnia 2-go czerwca 1932 r. Nr. II-15645/32

do Dyrekcyj prywatnych szkół średnich ogólnokształcących, zawodowych oraz zakładów kształcenia nauczycieli w Okręgu
w sprawie uregulowania spraw personalnych w szkołach prywatnych
Okręgu Wileńskiego.

Nawiązując do okólnika tutejszego z dn. 18/VI-1930 r. Nr. II-18635/30, wyjaśniam, że—zgodnie z wyraźną intencją Kuratorjum, ewentualnie wypowiedzanie *warunków umowy* winno dokonywać się w tym samym terminie, co i wymawianie *posady*.

Zawarcie nowej umowy w razie wypowiedzenia warunków umowy poprzedniej (bez wypowiedzenia posady) winno następować bezwzględnie przed 1-ym czerwca.

W bieżącym roku szkolnym zezwalam na zawarcie nowych umów w *drodze wyjątku* w terminie do końca *czerwca*.

Terminy powyższe dotyczą zarówno nauczycieli jak i dyrektorów z tem zastrzeżeniem, że naturalną i konieczną jest rzeczą, by ewentualne wypowiedzenie warunków umowy i zawarcie nowej umowy z dyrektorem następowało co najmniej o dwa tygodnie wcześniej, dyrektor bowiem z racji swego stanowiska winien mieć ważki głos w sprawach umów z nauczycielami, byłby zaś tego prawa pozbawiony, o ileby uregulowanie jego stosunku do koncesjonariusza nie poprzedzało zawarcie umów z nauczycielami.

Zwracam uwagę Panów Koncesjonariuszy i Dyrektorów szkół, że od ścisłego i lojalnego przestrzegania zasad, ustalonych w okólniku z dnia 18/VI-1930 r. oraz w okólniku obecnym, uzależniam swój stosunek do szkół.

Okólnik z dnia 18/VI-1930 r. obowiązuje również szkoły zawodowe (średnie i niższe) oraz zakłady kształcenia nauczycieli.

Kurator Okręgu Szkolnego

(—) K. Szelągowski

91.

O K Ó L N I K

Kuratora Okręgu Szkolnego Wileńskiego

z dnia 17.VI.1932 NO14905/32

**do dyrekcji szkół średnich ogólnokształcących, seminarjów
nauczycielskich i szkół zawodowych**

**w sprawie organizacji pracy obywatelskiej młodzieży
p. n. „Straż Przednia”.**

Uzupełniając zarządzenia zawarte w okólniku moim z dnia 11 kwietnia rb. Nr. II—11647/32 w sprawie organizacji uczniowskich (Dz. Urz. Kurat. Nr. 5, poz. 55), zawiadamiam, że Pan Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zatwierdził w marcu rb. statut organizacji pracy obywatelskiej młodzieży p. n. „Straż Przednia”.

Celem organizacji jest „wychowanie młodzieży na karnych i odpowiedzialnych obywateli Rzeczypospolitej, czynnie służących Państwu Polskiemu i honor, dobro oraz wolność Państwa ceniących ponad wszystko”.

Członkiem rzeczywistym „Straży Przedniej” może być każda pełnoletnia osoba, korzystająca z pełni praw cywilnych i obywatelskich, odpowiadająca warunkom wymienionym w regulaminie ogólnym i przyjęta do organizacji przez upoważnione do tego władze.

Uczestnikiem organizacji może być ucząca się lub studująca młodzież w wieku od lat 15 do 21, zamieszkała na obszarze Rzeczypospolitej, odpowiadająca warunkom wymienionym w regulaminie ogólnym i przyjęta do organizacji przez właściwe władze.

Proszę Panów Dyrektorów (Panie Przełożone) o bliższe zainteresowanie się organizacją „Straży Przedniej” i o wytworzenie dla niej przyjaznej atmosfery wśród nauczycielstwa.

Kurator Okręgu Szkolnego

(—) K. Szelągowski.

92.

O K Ó L N I K

Kuratora Okręgu Szkolnego Wileńskiego

z dnia 15 czerwca 1932 r. N.O—13403/32

**do Panów Inspektorów Szkolnych oraz Dyrekcji i Kierownictw
wszystkich szkół w Okręgu**

w sprawie publikacji sprawozdawczych.

Na terenie poszczególnych szkół od czasu do czasu lub nawet periodycznie drukowane są sprawozdania z działalności, zawierające niejednokrotnie cenne monografie o szkolnictwie i oświacie wogóle lub o po-

szczególnych zagadnieniach regionalnych, materiały statystyczne i t. p. Publikacje te nie są nigdzie zebrane, a tem mniej opracowane z punktu widzenia rozwoju szkolnictwa i oświaty w przeszłości lub ujęcia programowego.

Dokładną ewidencję takich publikacyj prowadzi Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego. Wobec tego polecam, ażeby szkoły, które wydały takie publikacje, przesyłały po 2 egz. do użytku Ministerstwa, jak również, aby w przyszłości Ministerstwo otrzymywało tego rodzaju wydawnictwa.

W razie, gdyby to było niemożliwe z powodu zupełnego wyczerpania nakładu, należy podać spis wydanych publikacyj ze wskazaniem księgozbioru, w którym się one znajdują.

Proszę Panów Inspektorów Szkolnych o zwrócenie się do instytucji oświatowych, działających na powierzonych im terenach, by w podobny sposób przesyłały i przysyłały na przyszłość Ministerstwu egzemplarze swoich wydawnictw.

Kurator Okręgu Szkolnego

(—) *K. Szelański.*

93.

O K Ó Ł N I K Nr. 71

Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 11 maja 1932 r. L. I-R-4957/32

w sprawie zmiany ustawy o opłatach stemplowych.

Ministerstwo Skarbu okólnikiem Nr. D. V-10309/5/32 z dnia 26 kwietnia r. b., adresowanym do wszystkich Izb i Urzędów Skarbowych oraz do urzędów Opłat Stemplowych, oznajmiło, co następuje:

I. W dniu 18 maja r. b. wejdzie w życie ustawa z dnia 18 marca 1932 r. w sprawie zmiany ustawy o opłatach stemplowych (Dz. U. R. P. Nr. 32, poz. 340).

Ponieważ powołana nowela jest obszerna i już poprzednio ustawa o opłatach stemplowych wielokrotnie była nowelizowana, więc na podstawie upoważnienia zawartego w art. 178 u. o. s., został ułożony tekst jednolity, którego ogłoszenie w Dzienniku Ustaw nastąpi prawdopodobnie jeszcze przed dniem 18 maja r. b.

Również rozporządzenie wykonawcze do u. o. s. (Dz. U. R. P. z roku 1926 Nr. 123, poz. 713) — już wielokrotnie znowelizowane —

wymaga dalszych zmian. Ponieważ dalsza nowelizacja tego rozporządzenia utrudniłaby stosowanie jego postanowień w praktyce, więc został ułożony tekst całkowity rozporządzenia wykonawczego, na skutek czego powołany tekst z roku 1926 wraz z nowelami przestanie obowiązywać. Ponieważ uzgodnienie z interesowanymi Ministerstwami potrwa jeszcze czas pewien, więc ogłoszenie nowego tekstu rozporządzenia wykonawczego nastąpi prawdopodobnie dopiero po dniu 13 maja r. b. Nowe rozporządzenie wejdzie w życie w dwa tygodnie po ogłoszeniu. Do tego czasu należy posługiwać się przepisami dotychczasowymi, ze zmianami, wynikającymi z powołanej na wstępie niniejszego okólnika ustawy z dnia 18 marca r. b. (np. zamiast stawki 3 zł. wymienionej w zdaniu ostatniem § 3 r. w. s., należy stosować stawkę 5 zł.).

II. Najważniejsze ze zmian, które wprowadza nowela z dnia 18-go marca 1932 r., są następujące:

1) Zasadnicza stawka opłat od podań, wnoszonych do urzędów państwowych oraz od *świadczeń*, wydawanych przez te urzędy wynosząca obecnie 3 zł. (na mocy art. 145 i 154) — zostaje podwyższona na 5 zł. Wyjątek stanowią świadectwa, wydawane przez sądy, co do których stawka zasadnicza w wysokości 3 zł. nie uległa zmianie. Nie ulega zmianie stawka w wysokości 50 gr. od każdego załącznika do podania, przewidziana w art. 145.

Stawka w wysokości 5 zł. ma zastosowanie do podań, które wpłyną począwszy od dnia 18 maja 1932 r., nie ma zastosowania do podań, które wpłyną do dnia 17 maja r. b. włącznie, a zostaną załatwione w dniu 18 maja r. b. lub później.

Postanowienia streszczone w punktach 1—8 niniejszego okólnika mają zastosowanie do świadectw, które zostaną wydane począwszy od dnia 18 maja 1932 r., choćby podanie o wydanie świadectwa zostało wniesione przed tym dniem.

2) Opłata od zezwolenia na stałe prowadzenie przedsiębiorstwa zarobkowego, wymagającego *koncesji*, wynosząca dotychczas 20 zł. (art. 156 p. 5), zostaje podwyższona na 40 zł.

3) Wypisy z aktów notarialnych oraz sporządzone przez urzędy państwowe drugie i dalsze egzemplarze dokumentów urzędowych, równobrzmiące z egzemplarzem pierwszym i zaopatrzone w podpis równorzędny (duplikaty, art. 157), będą podlegały opłacie w wysokości 2 zł. od każdej stronicy pełnej lub zaczętej.

4) Opłacie w wysokości 2 zł. będą również podlegały odpisy i wyciągi sporządzone i poświadczone przez urzędy państwowe z wyjątkiem tych, które sporządza i poświadcza notariusz; te ostatnie będą podlegały opłacie po 50 gr. od każdej pełnej lub zaczętej stronicy (zamiast dotychczasowej w kwocie 20 gr.).

5) *Poświadczenie zgodności z pierwopisem*, wtóropisów, odpisów i wyciągów, sporządzonych nieurzędownie (art. 157 ustęp drugi) będą podlegały: a) w razie poświadczenia przez notariusza opłacie po 50 gr.

od każdej pełnej lub zaczętej stronicy (zamiast dotychczasowych 20 gr.), b) w razie poświadczenia zgodności przez inny urząd państwowy opłacie w wysokości 1 zł. od każdej pełnej lub zaczętej stronicy (zamiast dotychczasowych 50 gr.).

6) *Poświadczenie własnoręczności* podpisu lub znaku ręcznego przez urząd państwowy — z wyjątkiem poświadczenia, dokonanego przez notariusza (art. 158,—będzie podlegało opłacie w wysokości 1 zł. 50 gr. (zamiast dotychczasowej w wysokości 1 zł.).

7) Zostaje uchylone uwolnienie od opłat stemplowych, przewidziane w punkcie 22 art. 142 oraz wiążące się z powołanym przepisem postanowienie, zawarte w art. 160. Na przyszłość więc podanie o zezwolenie na urządzenie *widowiska* lub *koncertu* publicznego (choćby dochód był przeznaczony w całości na cele społeczne, oświatowe lub kulturalne) będzie podlegało opłacie w wysokości 5 zł. oraz po 50 gr. od każdego załącznika, a zezwolenie na urządzenie widowiska lub koncertu publicznego opłacie w wysokości 5 zł.

8) Zostają zwolnione od opłat stemplowych (na mocy nowego punktu 4 art. 161) świadectwa, wydawane celem przedstawienia ich zakładom *ubezpieczeń przymusowych* niemajątkowych (ubezpieczeń społecznych) dla stwierdzenia uprawnień ubezpieczeniowych. Świadectwo tego rodzaju, wydane bez uiszczenia opłaty stemplowej, ma być przez urząd, wydający świadectwo, zaopatrzone w odpowiednią adnotację. W myśl nowego brzmienia art. 161 osoba, posiadająca świadectwo o jakim mowa — jeżeliby chciała przedstawić je nie instytucji ubezpieczeń społecznych, lecz innej osobie, ma uprzednio uiścić opłatę stemplową, w razie nieuiszczenia lub uiszczenia spóźnionego lub nieprawidłowego, urząd skarbowy wymierzy nakazem płatniczym należną opłatę wraz z podwyżką 5-ciokrotną. Rozporządzenie wykonawcze postanowi, że celem dodatkowego uiszczenia opłaty od świadectwa, o jakim mowa, posiadacz świadectwa ma nakleić na świadectwie znaczki stemplowe i skasować je przez przepisanie swem nazwiskiem oraz datą skasowania.

9) Opłata od *pełnomocnictwa* zostaje podwyższona, co do tych pełnomocnictw, które nie ograniczają się do upoważnienia w przedmiocie zastępowania przed sądami lub innymi urzędami publicznymi. Co do pełnomocnictw w ten sposób ograniczonych, jak również co do pełnomocnictw, upoważniających do odbioru sumy pieniężnej, pozostają w mocy postanowienia dotychczasowe, a więc w szczególności stawki w wysokości 3 zł. względnie 1 zł. Opłata od pełnomocnictw innego rodzaju (o ile nie mają zastosowania uwolnienia, przewidziane w art. 112) będzie wynosiła 5 zł. (zamiast dotychczasowych 3 zł.). Będą więc podlegały opłacie w wysokości 5 zł. w szczególności: pełnomocnictwo ogólne (generalne), pełnomocnictwo, upoważniające do zawarcia umowy, upoważniające do zarządu pewnym przedmiotem majątkowym, pełnomocnictwo, upoważniające wprawdzie do zastępstwa przed sądem lub innym urzędem publicznym, albo do odbioru sum pieniężnych ale *nadto* również do innych czynności i t. p.

10) W art. 112, w punkcie 6, uległy skreśleniu wyrazy „wobec sądów”, na skutek czego pełnomocnictwo udzielone pracownikemu związkowi zawodowemu lub jego funkcjonariuszowi albo udzielone przez taki związek, będzie wolne od opłaty również wówczas, gdy upoważnia do zastępowania członka związku wobec *urzędów administracyjnych* lub wobec *pracodawcy*.

11) W tymże art. 112 punkt 7 otrzymał brzmienie następujące: „odpisy pełnomocnictw (art. 111 ustęp 3), składane sądowi, o ile są przeznaczone *dla uczestniczących w sprawie osób*. Na skutek tej zmiany będą wolne od opłaty nie tylko odpisy pełnomocnictw, załączone do skargi, ale też załączone do pism, wnoszonych przez pozwanego.

12) Na mocy nowego punktu 12 art. 112 będą wolne od opłaty pełnomocnictwa, wystawiane w postępowaniu, tyczącem się ubezpieczeń przymusowych niemających (ubezpieczeń społecznych) — przez ubezpieczonych lub członków ich rodzin.

13) Opłata od *pokwitowań*, wynosząca dotychczas 20 gr. (art. 136) zostaje podwyższona na 25 gr.

Zostały zwolnione od opłaty pokwitowania z odbioru czeku, pokwitowania wydane przez bank bankowi, oraz pokwitowania wystawiane zagranicą.

Ministerstwo Skarbu zarządziło sporządzenie nowej kategorii znaczków stemplowych wartości 25 gr. Narazie jednak Ministerstwo Skarbu chce zużyć zapas znaczków po 5 gr. wprowadzonych obwieszczeniem Ministra Skarbu z dnia 20 czerwca 1924 r. (Monitor Polski Nr. 142, poz. 412). Te znaczki 5 groszowe — faktycznie nieużywane od 1927 roku ale dotychczas nie wycofane, lecz wyraźnie nadal utrzymane na mocy § 1 (punktu 36) rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 25 lutego 1929 roku (Dz. U. R. P. Nr. 23, poz. 237) — zostaną w najbliższych dniach rozesłane kasom urzędów skarbowych. Zostanie rozesłany od razu cały zapas tych znaczków, znajdujących się w Biurze Znaków Wartościowych; poszczególne kasy mają więc, gdy zapas znaczków 5 groszowych będzie na wyczerpaniu, zamówić znaczki 25 groszowe (zmniejszając oczywiście odpowiednio ilość zamawianych znaczków 20 groszowych). Dystrybutorzy są uprawnieni w razie sprzedaży nieparzystej ilości znaczków 25 groszowych żądać za *jeden* z tych znaczków (tylko za jeden nie za każdy) tytułem opłaty właściwej wraz z dodatkiem 10 procentowym 28 gr. (np. w razie sprzedaży 7 takich znaczków dystrybutor ma prawo żądać 1 zł. 93 gr.) w razie sprzedaży nieparzystej ilości znaczków 5 groszowych, dystrybutor ma prawo żądać za *jeden* z tych znaczków 6 gr. (np. w razie sprzedaży 7-miu takich znaczków ma prawo żądać 39 gr.).

14) Opłata w wysokości 3 zł. przewidziana w art. 139 (od niewymienionych w innych postanowieniach u. o. s.: aktów notarialnych i sądowych oraz pism, uwierzytelnionych notarialnie lub sądownie) zostaje

podwyższona na 5 zł., a przewidziana w tymże artykule opłata w wysokości 1 zł. ulega podwyższeniu na 2 zł.

15) Art. 10 i 11 ulegają zmianom, na skutek których stanie się zbędnem utrzymywanie w ewidencji (w R. U. B. II) przypadków, w których podstawę wymiaru opłaty stemplowej stanowi wartość zobowiązania do świadczeń perjodycznych. Mianowicie:

- a) W przypadkach, w których świadczenie jest ustanowione na *oznaczoną ilość* lat lub ich części (do pewnego terminu kalendarzowego; punkt „b” art. 10), nie będzie miał zastosowania art. 11 i opłata zostanie obliczona tylko *raz jeden*, a mianowicie od sumy świadczeń perjodycznych, obliczonej za cały czas trwania zobowiązania — z tem jednak ograniczeniem, że w razie ustanowienia na czas, przewyższający 17 lat, należy wziąć za podstawę wymiaru iloczyn z pomnożenia należności rocznej przez 17.
- b) W razie ustanowienia świadczeń na czas nieokreślony (punkt „o” art. 10) obliczy się opłatę tylko *raz jeden*, biorąc za podstawę wymiaru iloczyn z pomnożenia należności rocznej przez 5.
- c) W razie ustanowienia świadczeń na czas nieokreślony z oznaczeniem jednak pewnego terminu, do którego zobowiązanie trwać będzie niewątpliwie, obliczy się opłatę *raz jeden*, biorąc za podstawę wymiaru sumę dwóch iloczynów, a mianowicie iloczynu z pomnożenia należności rocznej przez ilość lat (względnie też ich części), przez które zobowiązanie będzie trwało niewątpliwie, oraz iloczynu z pomnożenia należności rocznej przez 5, suma obu iloczynów nie może jednak wynosić więcej niż iloczyn z pomnożenia należności rocznej przez 17.

Art. 11 nie będzie już miał zastosowania do przypadków, przewidzianych w art. 10, lecz zastosowanie jego będzie ograniczone do przypadków, wymienionych w ustępie drugim art. 9. Dotyczący tego przedmiotu § 11 r. w. s. nie ulegnie zmianie.

16) W myśl nowego brzmienia art. 9 może nastąpić ustalenie podstawy wymiaru niezwłocznie przez obliczenie prawdopodobnej sumy wszystkich świadczeń za cały czas trwania zobowiązania. Ministerstwo Skarbu upoważnia niniejszem urzędy skarbowe do stosowania powyższego przepisu w tych przypadkach, w których suma wszystkich świadczeń za cały czas trwania zobowiązania da się obliczyć w przybliżeniu, jeżeli ta suma, w przybliżeniu obliczona nie przewyższa 5.000 zł. Urzędy skarbowe mogą korzystać z tego upoważnienia zarówno wówczas, gdy pismo, podlegające opłacie, zostało przedstawione urzędowi skarbowemu przez podatnika w myśl zdania drugiego art. 22, jako też wówczas, gdy zostało przesłane urzędowi skarbowemu przez notariusza lub sekretariat sądowy (art. 27, ustęp drugi art. 28, ustęp piąty; art. 29, art. 30 punkt 3, art. 31 ustęp piąty). Również może być zastosowany ustęp ostatni art. 9, (o ile zachodzą warunki, wymie-

nione wyżej w zdaniu drugim niniejszego punktu 16) w przypadkach, które urząd skarbowy już zapisał do RUB. II bez względu na to, czy zapisanie do RUB. II nastąpiło przed dniem 18 maja 1932 r. czy po tym dniu.

III. Ministerstwo Skarbu poleca urzędom skarbowym, aby nie wymierzały podwyżek stemplowych od pism, sporządzonych w czasie od dnia 18 maja 1932 r. do końca sierpnia 1932 r., jeżeli opłata od danego rodzaju pism została podwyższona nowelą z dnia 18 marca 1932 roku, a podatnik *uiścił* opłatę, obliczoną według przepisów, które obowiązywały przed dniem 18 maja r. b.

Powyższe zarządzenie Ministerstwa Skarbu podaje się do wiadomości i stosowania. Jednocześnie nadmienia się, że podany w wymienionem zarządzeniu skrót u. o. s. oznacza ustawę o opłatach stemplowych, a skrót r. w. s. oznacza rozporządzenie wykonawcze do ustawy o opłatach stemplowych.

Naczelnik Wydziału

(—) A. Nowak

Otrzymują:

Kuratorja Okręgów Szkolnych.
 Śląski Urząd Wojewódzki Wydz. Ośw. Publ.
 Liceum Krzemienieckie.
 Szkoły Akademickie.
 Państw. Instytut Dentystyczny.
 Państw. Konserwatorium Muzyczne w Warszawie.
 Państw. Muzea: Archeologiczne i Zoologiczne.
 Państw. Internat dla Stud. Tech. Praw w Warszawie.
 Archiwa Państwowe.

94.

O K Ó Ł N I K Nr. 85

Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 25 maja 1932 r. (I. R-5329/32)

o wykładni ustawy o opłatach stemplowych.

Ministerstwo Skarbu pismem Nr. D. V. 20239/5/32 z dnia 11 maja r. b. nadesłała następującą wykładnię ustawy stemplowej: (art. 142). Jeżeli urząd, do którego wniesiono podanie, nie załatwia go ostatecznie,

lecz przedstawia sprawę ze swą opinią władzy przełożonej i jeżeli ten urząd jest zdania, że istnieje warunek uwolnienia od opłaty stemplowej, przewidziany w punkcie 17 art. 142 u. o. s., że mianowicie ze względu na znany niewątpliwie temu urzędowi stan niezamożności petenta uiszczenie opłaty nie jest możliwe bez dotkliwego uszczerbku majątkowego, to decyzję o uwolnieniu od opłaty ma powziąć urząd, do którego podanie wniesiono. Procedura, któraby na tem polegała, że urząd do którego podanie wniesiono, przedstawiałby władzy przełożonej wniosek o zwolnienie podania od opłaty, nie byłaby zgodna z ustawą.

Teza powyższa nie przeszkadza zbadaniu przez władzę przełożoną, czy decyzja powzięta przez urząd, do którego podanie wniesiono, co do uwolnienia od opłaty, jest zgodna ze stanem faktycznym; władza przełożona może więc polecić urzędowi, do którego podanie zostało wniesione, aby od petenta zażądał uiszczenia opłaty w trybie, wskazanym w art. 152 u. o. s.

Powyższe podaje się do wiadomości i stosowania.

Naczelnik Wydziału

(—) A. Nowak

Otrzymują:

Kuratorja Okręgów Szkolnych.
Śląski Urząd Wojew. Wydz. Ośw. Publ.
Liceum Krzemienieckie.
Szkoly Akademickie.
Państw. Instytut Dentystyczny.
Państw. Konserwatorium Muzyczne w Warszawie.
Państw. Muzea: Archeologiczne i Zoologiczne w Warszawie.
Państw. Internat dla Studentów Teol. Praw. w Warszawie.
Archiwa Państwowe.

95.

K o m u n i k a t y.

Ulgi na lekarstwa dla pracowników państwowych.

Polskie Powszechne Towarzystwo Farmaceutyczne zawiadomiło, „że w wyniku konferencji, odbytej 6 maja r. b. wspólnie z przedstawicielami Międzyzwiązkowego Komitetu Pracowników Państwowych, roześle zawiadomienie do wszystkich aptek w Polsce, by wszystkie apteki wydawały pracownikom państwowym leki według każdorazowo obowiązującej taksy aptekarskiej na warunkach gotówkowych z ustępstwem 25% na środkach leczniczych, wydawanych w formie recept, 20% na środkach t. zw. odręcznej sprzedaży oraz 10% na specyfikach.

Warunkiem uzyskania tych opustów będzie obowiązek przepisania leku przez lekarza umówionego na blankiecie z dotychczas stosowanym nadrukiem, w którym ma być podane imię i nazwisko pracownika państwowego, korzystającego z pomocy lekarskiej oraz wymienione stanowisko i urząd w jakim pracuje.

Środki opatrunkowe, odżywcze i chirurgiczne z powyższych warunków dostawy są wyłączone i mogą być sprzedawane na ogólnych warunkach sprzedaży publicznej.

Wszelkie nieporozumienia, jakie z tytułu tej dostawy mogłyby wyniknąć będą podlegać rozpatrzeniu wspólnej komisji, wyłonionej przez Polskie Powszechne T-wo Farmaceutyczne i Międzyzwiązkowy Komitet Pracowników Państwowych.

Wyżej wyszczególnione warunki dostawy leków mogą być cofnięte za wypowiedzeniem jednomiesięcznem.

Nr. B. P. 15997/32.

Ulgi kolejowe dla zbiorowych wycieczek szkolnych.

Ministerstwo Komunikacji wprowadziło na okres od 1 czerwca do 31 sierpnia 1932 r. 75% zniżkę normalnej opłaty taryfowej dla zbiorowych wycieczek szkolnych (szkół państwowych i z prawami publiczności).

Nr. O. 16373/32.

Wydawnictwo „Na Tropie”.

Kuratorjum zawiadamia, że Ministerstwo W. R. i O. P. pismem z dnia 10-VI-1932 r. Nr. I. WF-1827/32 zezwoliło na rozpowszechnianie wśród młodzieży szkolnej dwutygodnika, wydawanego przez Związek Harcerstwa Polskiego p. t. „Na Tropie” i zaleciło prenumerowanie tego wydawnictwa dla bibliotek, czytelni uczniowskich i drużyn harcerskich.

Adres redakcji i administracji: Katowice, ul. Szafranka, „Dom Harcerski”.

Nr. O. 17223/32.

Wydawnictwo: „Wilno i Ziemia Wileńska”.

Kuratorjum zawiadamia, że Ministerstwo W. R. i O. P. zatwierdziło książkę p. t.: „Wilno i Ziemia Wileńska” tom I, wydawnictwo Wojewódzkiego Komitetu Regionalnego. Wilno 1930 r.—do użytku szkolnego jako wydawnictwo polecone do bibliotek nauczycielskich i uczniów wyższego gimnazjum oraz dozwolone do bibliotek uczniów niższego gimnazjum i szkoły powszechnej.

96.

K o n k u r s

na stanowisko kierownika publicznej szkoły powszechnej.

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego ogłasza niniejszem konkurs na stanowisko kierownika 5 kl. publicznej szkoły powszechnej w Ostrynie, powiatu szczuczyńskiego.

O stanowisko to ubiegać się mogą kandydaci, posiadający pełne kwalifikacje zawodowe oraz odpowiadający wymaganiom art. 12 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli w brzmieniu rozporządzenia z dnia 3 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 47, poz. 462).

Podania należyćie udokumentowane winni kandydaci wnosić w drodze służbowej do Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego (przez Inspektora Szkolnego w Szczuczynie) w terminie do dni 30 od daty wyjścia niniejszego Dziennika Urzędowego.

Nr. BP. 13957/32.

97.

Ruch służbowy.

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego.

Przeniesieni w stan nieczynny z dniem 1 czerwca 1932 r.

Ludwik Kuczewski, Naczelnik Wydziału Szkół Zawodowych.

Zenobja Bantłówna, kancelistka.

Marja Chrzanowska, asystent rachunkowy.

Janina Piotrowiczowa, rachmistrz.

Marja Skinderówna, adjunkt kancelaryjny.

Inspektoraty Szkolne.

Przeniesieni w stan nieczynny z dniem 1 czerwca 1932 r.

Leonard Świrski, adjunkt kancelaryjny w Inspektoracie Szkolnym w Oszmianie.

Szkolnictwo Powszechne.

Przeniesieni z dniem 1 lipca 1932 r.

Antonina Kubakówna, nauczycielka publ. szkoły powszechnej w Kościeniewie pow. szczuczyńskiego do publ. szkoły powsz. w Wielkiej Wsi tegoż powiatu.

Żofja Sienkiewiczowa, nauczycielka publ. szkoły powsz. w Lubczy pow. nowogródzkiego do publ. szkoły powsz. w Hanazówce pow. przemysłańskiego.

Wystąpili ze służby na własną prośbę:

Marja Łabudówna, naucz. publ. szkoły powsz. w Słoczowie pow. nowogródzkiego z dnia 31-III 1932 r.

Józefa Borowska, naucz. publ. szkoły powsz. w Czerewkach, pow. postawskiego z dnia 31-V 1932 r.

Marja Turkówna, naucz. publ. szkoły powsz. w Turkowie pow. postawskiego z dnia 30-VI 1932 r.

Zwolnieni z dniem 30 czerwca 1932 r.:

1. Romana Szławieniowa, naucz. publ. szkoły powsz. w Naczy pow. lidzkiego. 2. Marja Krawczykowa, naucz. publ. szkoły powsz. w Bobrach pow. lidzkiego. 3. Weronika Pietkiewiczówna, naucz. publ. szkoły powsz. w Jemdailiskach pow. lidzkiego. 4. Stanisława Bisiekiewiczowa, naucz. publ. szkoły powsz. w Słobódce pow. brasławskiego. 5. Marja Konetschna, naucz. publ. szkoły powsz. w Miłaskach pow. brasławskiego. 6. Józef Przybyławski, naucz. publ. szkoły powsz. w Paryndze pow. święciańskiego. 7. Izabella Wętrkówna, naucz. publ. szkoły powsz. w Miżancach pow. lidzkiego. 8. Józefa Darowska, naucz. publ. szkoły powsz. w Stymoniach pow. oszmiańskiego. 9. Marja Stankowa, naucz. publ. szkoły powsz. w Jeziorsku pow. stołpeckiego. 10. Władysław Piasecka, naucz. publ. szkoły powsz. w Ciechanowie pow. wileńsko-trockiego. 11. Wiktorja Piotrowska, naucz. publ. szkoły powsz. w Markuciszkach pow. wileńsko-trockiego. 12. Zenaida Świstowiczowa, naucz. publ. szkoły powsz. w Szypach pow. dziśnieńskiego. 13. Alina Czerwieniowa, naucz. publ. szkoły powsz. Nr. 26 w Wilnie. 14. Marja Arentowa, naucz. publ. szkoły powsz. w Udziale pow. dziśnieńskiego. 15. Paulina Dudowa, naucz. publ. szkoły powsz. w Sitcu Wielkim pow. dziśnieńskiego. 16. Marja Nowakowa, naucz. publ. szkoły powsz. w Bojarach pow. szczuczyńskiego. 17. Marja Gankowa, naucz. publ. szkoły powsz. w Wierzbikach pow. szczuczyńskiego.

Szkolnictwo Średnie Ogólnokształcące.

Mianowani z dniem 1 maja 1932 r.:

Wiktor Ehrenfeucht, kontraktowy nauczyciel państwowego gimnazjum im. A. Mickiewicza w Wilnie—nauczycielem tegoż gimnazjum.

Część nieurzędowa.

Podręczniki.

Nakładem Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych w Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lwowskiego ukazały się w roku 1930 podręczniki do nauki języka białoruskiego dla dwóch pierwszych oddziałów szkoły powszechnej, a mianowicie: „Lemantar“ St. Majewskiego oraz „Pierśy Pramień“ tegoż autora.

Zamówienia na wymienione książki kierować należy wprost do wyżej wymienionego Wydawnictwa.

Nowe pismo dydaktyczne.

Dyr. Al. Dmochowski i Dr. W. Staszewski, redaktorowie kwartalnika „Fizyka i chemja w szkole“, którego pierwszy numer ukaże się we wrześniu r. b., uprzejmie proszą P. P. Nauczycieli fizyki i chemji o nadsyłanie artykułów treści dydaktycznej, a mianowicie: opisów przyrządów fizycznych własnego pomysłu do ćwiczeń uczniowskich i demonstracji, uwag metodycznych, wzmianek o organizacji pracowni fizycznych, o działalności kółek naukowych uczniów czy nauczycieli i t. p.

Redakcji zależy niezmiernie na jasności i przejrzystości omawianych zagadnień, wobec czego prosi bardzo o załączanie prostych schematycznych rysunków, należycie ilustrujących tekst.

Artykuły winny być pisane wyraźnem pismem, najlepiej na maszynie. Adres: Wilno, Zawalna 5.

Ze Związku Teatrów Ludowych.

(Warszawa, ul. Kopernika 30).

Związek Teatrów Ludowych podaje do wiadomości, że p. Klemens Derc, przestał być pracownikiem Związku z dniem 29 kwietnia 1932 r.

Jednocześnie Związek komunikuje, że ani z nowopowstałą spółdzielnią p. n. „Samopomoc Teatralna“, ani z wydawanem przez tę spółdzielnię pisemkiem p. t. „Przegląd sztuk do grania“, redagowanem przez p. Klemensa Derca, nie ma nic wspólnego.

Kierownikiem Związku Teatrów Ludowych od 1 grudnia 1931 r. jest p. Tadeusz Malinowski, instruktorką artystyczną jest po dawnemu p. Jadwiga Turowiczówna, kierowniczką Państwowej Szkoły Dramatycznej.

Przy sposobności Związek Teatrów Ludowych przypomina, że prowadzi: 1) dział poradnictwa fachowego w zakresie teatru ludowego i ama-

torskiego; 2) dział księgarski dostarcza wydawnictwa dotyczące się pracy teatrów ludowych sztuki sceniczne, przybory do charakteryzacji i t. p.; 3) bogato wyposażoną wypożyczalnię strojów ludowych, historycznych, jasełkowych i t. p.

W sprawie monografii Ignacego Łukasiewicza.

Komitet uczczenia Ignacego Łukasiewicza w Krośnie zwraca się do Dyrekcyj i Kierownictw szkół z prośbą o możliwie bezzwłoczne uregulowanie należności za przesłane egzemplarze monografii Ignacego Łukasiewicza.

Warunki umieszczenia ogłoszeń: Cała strona zł. 120.—, Pół strony 65 zł., Czwierć strony zł. 35.—. Ogłoszenia mniejsze niż $\frac{1}{4}$ kolumny liczą się od wyrazu po 20 gr. za wyraz. Ogłoszenia umieszcza się **tylko po zapłaceniu zgóry** przypadającej należności (konto Nr. 30466) w P. K. O.. Administracja pozostawia bez odpowiedzi nadesłane do druku ogłoszenia, o ile jednocześnie należność nie została wpłacona.
